

J. Comella

ŠUMARSKI LIST.

GLASILO

HRVATSKOG ŠUMARSKOG DRUŠTVA
ZAGREB.

TEČAJ XLIV.

1920.

BROJ 1., 2. i 3.

UREĐUJU

PROFESORI DR. A. PETRAČIĆ, DR. GJ. NENADIĆ I DR. A. LEVAKOVIĆ.

Preplata za nečlanove K 80. Društveni članovi dobivaju šumarski list i Lugsarski vijesnik bezplaćno. Članarina iznosi za jedinog člana u temeljitelja K 1000, za korporacije K 2000, za redovite članove pojedince K 60, za korporacije K 120, pristupnina K 10. Godišnja preplata nečlanova samo na Lugsarski vijesnik K 16. Pojedini broj Šum. lista zajedno sa Lugsarskim vijesnikom sloji K 8. Članarinu i preplatu na list, (novčane pošiljke, poštanske doznačnice) prima „Hrvat. Šumar. društvo, Zagreb, gornji grad, poštanski prelinac“. Pisma, koja se odnose na uplatu članarine, na darove društvenim zakladaama, zatim rekamacije za nedostavljene brojeve Šum. lista šalju se izravno na društvenog blagajnika Š. pl. Lajera, računarskog zavjetnika kod Šumar. odsjeka u Zagrebu, a samo pismene sastavke za uvrštenje u list prima uredništvo lista, Šumarski dom.

Oglaši se uvršćuju prema pogodbi.

Društvena naklada.

Ad 2
ANTRAG EINER FRIEDENSCHEIN
S. 1. 1. 1. 1. 1.

BROJ 1., 2. 3. SIJEČANJ. VELJAČA I OŽUJAK 1920. G. XLIV.

ŠUMARSKI LIST

GLASILO HRVATSKOG ŠUMARSKOG DRUŠTVA.

Marino Conte de Bona - Bunić.

(Prigodom njegovog umirovljenja).

Ministar Šuma i Rudnika stavio je u trajno stanje mira dosadanjeg šefa šumarskog odsjeka kr. zem. vlade šum. nadsavjetnika Marinu Conte de Bona, bivšeg podpredsjednika hr. slav. šumarskoga društva.

Opraštajući se ovime od dosadanjeg predstavnika našega šumarstva, dijelimo se od jednog tihog i skromnog radnika na polju naše zelene struke, koji je, ne ističući nigdje svoj rad, uvijek u interesu nas sviju radio i konačno isto tako skromno i tiho sišao sa svog visokog položaja, u nadi, da će u ovom položaju još po kojem od nas, bilo savjetom, bilo iskustvom, pripomoći.

Marino Conte de Bona potomak je slavne dubrovačke patricijske porodice Bunića, a rodio se je g. 1857. u Senju, gdje mu je otac služio kao c. kr. pomorski inspektor za hrvatsko Primorje. Kašnije su se vratili njegovi roditelji u Dubrovnik, gdje je svršio više razrede gimnazije, a kašnije je položio maturu u Spljetu. Šumarske je nauke svršio 1880. g. na c. k. visokoj školi za kulturu tla u Beču, i namješten po c. k. general-komandi u Zagrebu k zemaljskoj upravnoj oblasti za hrv. slav. vojnu Krajinu. Kroz više godina bio je pridjeljen hrvatskoj sekциji taksacijskog povjerenstva, koje je imalo zadaću, da na trošak investicijske zaklade ponovo procjeni sve državne šume područja hrv. slav. Krajine.

Nakon položenog državnog ispita službovao je u Jasenku i Ogulinu, a nakon toga istupio je iz državne službe i imenovan kr. šumarom kod podžupanije na Rijeci. Ustrajanjem modruško riječke županije 1886. prešao je u istom svojstvu kr. županijskoj oblasti u Ogulinu, gdje je g. 1889. imenovan kr. žup. šum. nadzornikom u IX č. razredu, a g. 1896. u istom svojstvu dodjeljen na službovanje šumarskom odsjeku kr. zem. vlade, gdje je uz postepeno promaknuće polučio

najvišu čast u našoj šumarskoj struci, kada je je naime uka-
zom Njegovog Kraljevskog Visočanstva Regenta od 12.
novembra 1919. imenovan kr. zem. šum. nadsavjetnikom u
V. čin. razredu.

Za vrijeme službovanja na Rijeci i Ogulinu osobito je
neumorno radio oko pošumljenja primorskoga Kraša, polučio
je lijepe uspjehe, koji i danas još rese njegov rad. Hrv. slav.
Šumarsko društvo, uvažujući njegov rad i položaj, izabralo
ga je u g. 1916. za svoga podpredsjednika, koju je čast
obnašao do konca godine 1918.

Kako vidimo, težki su putevi naših strukovnih radnika,
pa zato i moramo našem vrijednom podpredsjedniku česti-
tati, da je uza sve nepogode ustrajao u toj borbi do kraja
i dočekao čas, da može mirne duše osvrnuti se na svoj
četrdeset godišnji rad. Priznanje za taj njegov rad neka mu
bude priznanica njegovih drugova, koji mu i ovom zgodom
kliču: Živio naš bivši podpredsjednik.

M.

Moja tetivnica.

Piše: B. Hájek, šumarnik.

Potaknut naročito raspravom g. profesora Levakovića,
objelodanjenom u šumarskom listu broj 11. i 12. od god.
1919. pod naslovom „Zaokruživanje promjera kod klupova-
nja sastojine“ nadopunio sam svoju tetivnicu, a kako sam
ju tečajem prošlih godina opetovano popunjavao, predlažem
ju ponovno g. g. drugovima na prosudbu.

Prije negoli se upustim u opis promjerke, neka mi bude
dozvoljeno upozoriti one od g. g. drugova, koji nisu imali
prigode pratiti šumarski list počam od god. 1900., na
slijedeće:

Promjerku, što je kanim opisati, nazivaju neka g. g. i
u šumarskom listu posve neispravno „Pukovom“ promjer-
kom. Ja sam tu promjerku pronašao, konstruisao i opisao u
šumarskom listu (br. 7. g. 1900. strana 410.-415.)

Gospodin Puk podvrgao je tu promjerku, kako je on
onda mislio, poraznoj kritici, pod naslovom „Tetivnica g.
Hajeka“ (u šumarskom listu br. 8. god. 1900. strana 445.-450.)

Dakle je g. Puk sam nazvao tu promjerku mojom tetivnicom. Tu rečenu kritiku g. Puka pobjio sam ja u šum. listu (broj 4. god. 1901. strana 297-300) a pobjio ju je najbolje g. Puk sam reklamom, što no ju je razvio, kad je za tu moju promjerku tražio i ishodio patent i stavio ju je u promet.

Teoretska podloga konstrukcije i uporabe te moje promjerke jest slijedeća :

Dva medjusobno okomita pravca (*A B* i *A C*. *slika 1 str. 4.*) diraju krug.

Spojimo li dodirne tačke (*b* i *c*) tih dvaju pravaca i kruga pravcima sa središtem toga kruga (*O*), to su sva ta četiri pravca medjusobno okomita i jednako duga.

Prema tome možemo na prva dva pravca ustanoviti polumjer zadanog kruga.

Na tom temelju konstruisao sam promjerku. Prozvao sam ju tetivnicom, za razliku od drugih promjeraka, jer joj je mjerjenje osnovano na tetivi.

Akoprem se njom ustanovljuje neposredno polumjer, zadržao sam ime promjerka, jer su nam sva pomagala udešena na promjer stabla i jer se na njoj može i neposredno očitati promjer,-čim razdijelimo dodano joj mjerilo u polovine centimetara,—a ove označimo brojevima, kao da su to cijeli centimetri.

Promjerka ta konstrusana je na slijedeći način :

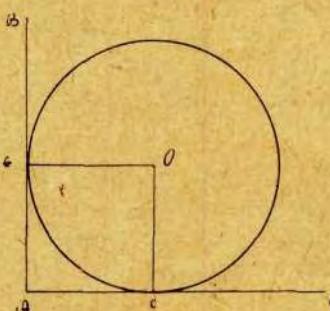
Dva su ravnala (*A* i *B*. *slika 2.*) providjena na jednoj strani rupama (*a*, *b*, *c*, *d*.)

U jednom od tih ravnala (*A*) providjene su te rupe s jedne strane četvornim udubinama (*a*,*-d*), u koje će zaći glava vijka koja ima oblik četvorine i koja po mogućnosti točno pristaje u te udubine.

Rupe su te tako smještene, da proturnuti kroz njih vijci spajaju oba ravnala tako, da su dulje stranice tih ravnala medjusobno okomite ili istosmjerne,

Ako se promjerka ne rabi za mjerjenje promjera, položi se ravnalo *A* (*slika 3*) na ravnalo *B*, utisne se u barem dvije rupe potonjem po jedan vijak (*b'* *c'*) tako, da glava vijka ulegne u izdubljenu četvorinu (*b.* i *c.*) Vijci ti protisnu se kroz odgovarajuće rupe ravnala *A* i pritegnu maticom (*b'* i *c'*) tako, da ravnalo *A* pokrije posve ravnalo *B*. Ti vijci mogu biti stalno pričvršćeni na ravnalo *B*.

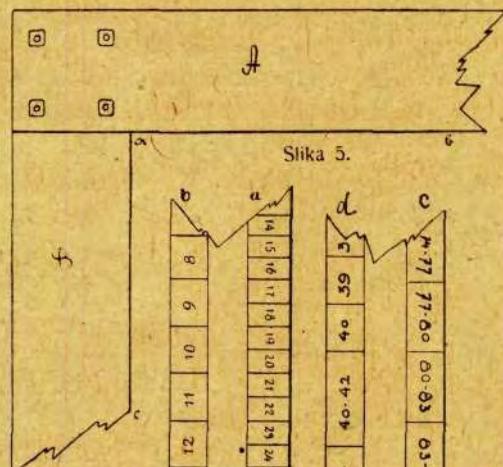
Slika 1.

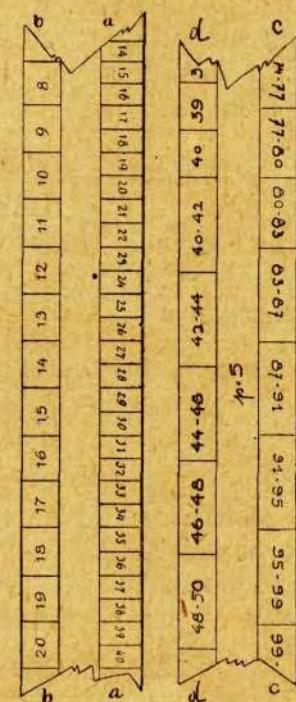
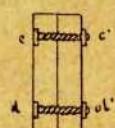
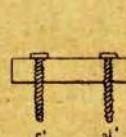
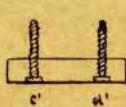
Slika 2.

Slika 3.

Slika 4.

Slika 5.

Hoćemo li se poslužiti tim ravnalima za mjerjenje promjera, valja nam matice vijaka odvrnuti, ravnalo A (slika 4) podići u vis i postaviti ga širokom stranom približno okomito na ravnalo B tako, da vijci zadju u odgovarajuće rupe ravnala A, a matice vijka pritegnuti tako, da dulji bridovi obih ravnala a b, i a c budu točno okomito postavljeni.

Oba ravnala (slika 5) providjena su mjerilima na vanjskim stranama široke im plohe i to:

- a) mjerilom razdijeljenim u polovine cm.
- b) mjerilom razdijeljenim u cijele cm.
- c) mjerilom razdijeljenim u debljinske razrede na osnovi razdjelbe u polovine cn.
- d) mjerilom razdijeljenim u debljinske razrede na osnovi razdjelbe u cijelim cm.

Prislonimo li tako pripremljenu promjerku — vodoravno postavljenu — uz stablo, ustanoviti ćemo promjer one podnica stabla, koju želimo mjeriti, pročitav odgovarajuću brojku na mjerilu ravnala, na mjestu, gdje ravnalo dira obseg te podnice.

Valja uvažiti, da vazda ono mjerilo, kojim se kanimo poslužiti, moramo smjestiti s' unutarnje strane ravnala, — naime s' one strane, kojom kanimo dirati stablo.

Gore naznačena mjerila rabit ćemo u slijedećim slučajevima:

a) Mjerilo **a** rabit ćemo u slučajevima, gdje je dovoljno mjerjenje promjera s' jedne strane. U tom slučaju pokazuje nam brojka mjerila na kojem bilo od ravnala neposredno promjer stabla.

b) Mjerilo **b** rabit ćemo u slučajevima, gdje se zahtjeva mjerjenje unakrst. U tom slučaju moramo pročitati brojke na mjerilima obih ravnala i te brojke zbrojiti, da tako dobijemo sredinu dvaju unakrst mjerenih promjera. Netrebamo dakle u tom slučaju ponovno premještati promjerku.

Mjerila **c** i **d** rabit ćemo onda, kad je potrebna izmjera promjera zaokruženih na debljinske razrede i to mjerilo **c** kad je dovoljno jednokratno mjerjenje promjera (običnom promjerkom), a mjerilo **d** kad je potrebno mjerjenje promjera unakrst.

I u potonjem slučaju je potrebno zbrojiti brojeve nadjene na obim ravnalima.

Konstrukciji mjerila c. i d jest podloga zaokruženje promjera uz dopustivu pogrešku od 5°.

Ističem, da se tom zgodom nisam poslužio formulom III. g. profesora Levakovića (vidi šumar. list br. 11. 12. god. 1919. strana 350), jer ju ne držim ispravnom, nego sam se poslužio formulom

$$a = d \cdot O \cdot op.$$

Prednosti moje tetivnice prema svim ostalim promjerkama očevidne su, pa gledom na njih upućujem g. g. drugove na gore spomenute rasprave u šumarskom listu od g. 1900. i 1901., a naročito na članak g. Puka u šum. listu broj 1 od g. 1904 strana 22, pod naslovom „Jednokračna promjerka.“

Za pokus može ispitati gornje moje navode svaki, koji raspolaže sa kakovom bilo dvokračnom promjerkom, — jer za taj pokus je dovoljno, da se naprosto odstrani drugi krak dvokračne promjerke.

Opaska uredništva na gornji članak.

Pošto pisac g. Hájek ističe u članku „Moja tetivnica“, da drži formulu III. profesora dra Levakovića (vidi članak „Zaokruživanje promjera kod klupovanja sastojine“ u šum. listu br. 11./12. godišta 1919. str. 350.) neispravnom, dužno je uredništvo saopćiti, da je g. šumarnik Hájek poslao dopisom od 18./I. 1920. slijedeći ispravak: Molim, da izvolate ispraviti pogriješku, koja se potkrala g. profesoru Levakoviću u njegovoj raspravi o zaokruživanju promjera.

Njegova formula I. trebala bi da glasi

$$a = \sqrt{\frac{d^2 p}{50}}$$

$$\text{a formula I. a} \quad p = \frac{50 a^2}{d^2}$$

i konačno formula III.

$$a = \sqrt{\frac{d^2}{50}}$$

Slijedi to od tuda, što ne стоји njegova prepostavka (na strani 347. dolje): „Ova diferencija ne smije prekoračiti određeni procenat p od zbroja spomenutih dviju temeljnica.“

Nasuprot stoji, da »Ova diferencija ne smije prekoračiti određeni procenat p od srednje temeljnice.« Prema tomu je

$$\frac{\frac{\pi \cdot a^2}{4} \cdot 2}{\frac{\pi \cdot d^2}{4}} = \frac{p}{100}, \text{ a iz ovoga slijede gornje ispravljene formule.}$$

Odgovor na „ispravak“ mojih formula u raspravi „O zaokruživanju promjerâ.“

Napisao prof. Dr. Antun Levaković.

Na gornji „ispravak“ imam da g. šumarniku Hájéku odgovorim ovo:

Ono, što g. šumarnik Hajek nazivlje mojom prepostavkom („ne stoјi njegova prepostavka na str. 347. dolje“), nije moja prepostavka, već neoborivi matematski zakon. Da je tome tako, evo dokazâ.

Gosp. šumarnik Hajek postavio je gore ishodnu jednadžbu

$$\frac{\frac{\pi \cdot a^2}{4} \cdot 2}{\frac{\pi \cdot d^2}{4}} = \frac{p}{100}.$$

Uvrštenjem izraza $\frac{\pi \cdot a^2}{4} \cdot 2$ u tu jednadžbu prihvatio je i on ovaj izraz kao izraz, koji ima da naznačuje kružnoplošnu pogrešku, skopčanu sa zaokruživanjem promjerâ, a time je pokazao, da i sam uviđa, e nam izraz $\frac{\pi}{4}(d + \frac{a}{2})^2 + \frac{\pi}{4}(d - \frac{a}{2})^2$ daje pravi zbroj temeljnica za oba ekstremna stabla u deblijinskoj skalini, a izraz $2 \cdot \frac{\pi}{4} \cdot d^2$ pogrešni temeljnički

zbroj za ta dva stabla. Nadovezujući na to moram upozoriti na jednu važnu okolnost.

Svaki pogrešno ustanovljeni iznos za stanovitu olinu je nestalan, promjenljiv, a diferencija između pravoga iznosa i njega (t. j. pogreška ustanavljanja) biva dakako sve to manja, što je veća točnost ustanavljanja. Uzmimo samo npr. izmjeru kuteva i stranicâ (dužinâ) u geodeziji. Ni kutevi ni dužine ne mogu se nijednim instrumentom apsolutno točno izmjeriti. No točnost izmjere biva sve veća, čim je — ceteris paribus — precizniji instrumenat i čim se pomnije njime radi. Kakogod pak točnost biva sve veća, tako se i pogrešni iznos sve više približuje pravom (nedostizivom) iznosu. Isto to biva i u našem slučaju. Apsolutno točan zbroj temeljnicâ kako za pojedinu debljinsku skalinu tako i za cijelu sastojinu ne da se uopće postići, ali mi ćemo se tome zbroju — ceteris paribus — to više približiti, što točniju i preciznije graduisanu spravu (promjerku) imamo, te što pomnije njome radimo.

Dok je dakle pravi iznos stanovite oline nešto stalnoga, nepromjenljivoga, pogrešni je iznos vrlo varijabilan, a ta varijabilnost ovisi, kako rekoh, u glavnom o točnosti samoga instrumenta i o pomnji radnika.

U običnom životu uzimlje se kao pravi iznos stanovite oline onaj iznos, koji se može postići najtočnijom izmjerom odnosno aritmetskom sredinom tako dobivenih podataka. Naprama ovome svi su ostali iznosi pogrešni. Dok dakle bilo za koju olinu postoji pod stanovitim okolnostima samo jedan pravi iznos, koji, čim se i malo samo promijeni, odmah postaje pogrešnim, to naprotiv pogrešnih iznosa možemo dobiti svu silu. Stoga se samo pravi iznos stanovite oline može uzeti kao mjerilo za točnost u izjeri (ustanavljanju) te oline, a nipošto pogrešni.

U našem je slučaju pravi iznos za temeljnički zbroj obaju ekstremnih stabala u skalini sadržan samo u izrazu $\frac{\pi}{4}(d + \frac{a}{2})^2 + \frac{\pi}{4}(d - \frac{a}{\pi})^2$, pa se prema tome pogreška zaokruživanja $\frac{\pi}{4} \cdot \frac{a^2}{2}$ mora kod izračunavanja postotnog iznosa njenog (p) staviti u odnošaj samo naprama tome iznosu

(odn. izrazu), nipošto pak naprama pogrešnom iznosu $2 \cdot \frac{\pi}{4} \cdot d^2$, a još manje naprama polovici ovoga potonjeg iznosa, kako to zahtijeva g. šumarnik Hajek.

Ovaj zahtjev g. šumarnika Hajeka, koji je sadržan u riječima „Ova diferencija ne smije prekoračiti određeni procenat p od srednje temeljnica,“ dvostruko je dakle neispravan. S kakovim rezultatom ovakovo izračunavanja postotne pogreške mora biti skopčano, svakom je jasno.

Ako g. šumarniku Hajeku ovaj prikaz bludnje, u kojoj se nalazi, ne dostaje, evo mu još jednog i to markantnijeg.

Znamo, da se postotni iznos (p) bilo kakove diferencije ili pogreške (d) izračunava po pravilu trojnom, pa to — kako vidimo — čini i sam g. šumarnik Hajek. Po tom pravilu imamo u jednoj jednadžbi četiri veličine, koje zajedno sačinjavaju razmjer. Jednadžba ta glasi dakle

$$d : I = p : 100.$$

Uzmem li, da je I pogrešni (dakle varijabilni) iznos stanovite oline, onda se ova jednadžba nipošto ne da ispravno riješiti, jer u njoj imamo tri varijabile. Jedina mogućnost za ispravno riješenje njezino nastupit će samo onda, ako pod I uvrstimo pravi (t. j. konstantni) iznos te oline. Onda će naime svakome d točno odgovarati jedan p i obratno.

Prema tome ne bi moje u raspravi o zaokruživanju promjerâ navedene formule trebale da glase onako, kako to želi g. šumarnik Hajek, već baš onako, kako sam ih tamo naveo.

K članku „Moja tetivnica.“

Napisao prof dr. A. Levaković.

Prije nego predem na samu ocjenu ove „tetivnice,* moram istini za volju izričito označiti neispravnom tvrdnju g. šumarnika Hajeka, da je on pronašao, konstruisao i u Šum. listu od g. 1900. str. 410. opisao promjerku, koja je poznata pod imenom „Pukova promjerka“, te je po g. nadzorniku Puku opisana u Šum. listu od g. 1904., str. 22—28.

„Tetivnica“ g. šumarnika Hajeka i „jednokračna promjerka“ g. nadzornika Puka skroz su različiti instrumenti, koji imaju samo jedno zajedničko svojstvo (vrlo sporedne

naravi), a to je, da oba sastoje samo od dvaju međusobno okomitih ravnala. Ako je to razlog za svojatanje Pukove promjerke, onda može prvi pronalazitelj dvokračne promjerke jednostavno reći, da su svi oni najraznoličniji sistemi dvokračnih promjeraka, što su poslije njegove promjerke konstruisani, jednostavno njegovi i da su njihovi pronalazitelji objični kradljivci.

Da ovu tvrdnju g. šumarnika Hajeka oprovrgnem, dovoljno je, da samo navedem, da se njegovom tetivnicom „mjeri“ samo polumjer, dočim se promjerom g. nadzornika Puka faktično mjeri potpuni promjer. Prema tome su navedene dvije sprave i skroz različito konstruisane. Dok su na Hajekovoj „tetivnici“ oba ravnala potpuno jednakia, jer oba imaju i posve istu svrhu, na Pukovoj se promjerki jedno ravnalo oštro razlikuje od drugoga: jedno je od njih provideno mjerilima, a drugo nije; ono prvo znatno je veće od ovoga drugoga. Uzrok ovoj razlici i leži baš u tome, što svako od tih dvaju ravnala ima posve drugu svrhu. Dok je naime svrha mjerilima providjenog ravnala potpuna izmjera promjera, to je svrha onoga drugoga (manjega) ravnala skroz pomoćna: ono posve odgovara lijevom (nepomičnom) kraku dvokračne promjerke pa ga zato g. nadzornik Puk i nazivlje samo krakom. Izmjera promjera provada se stoga s Pukovom promjerom isto tako kao i sa svakom dvokračnom promjerom, samo što kod Pukove promjerke manjka desni (pomični) krak, a zamjenjuje ga vizura, koja ide smjerom odugačkih i markantno označenih crta na razdjeljenju ravnala.

Daljna konzekvencija ove napadne razlike između obih promjeraka jest ta, da je obično — t. j. mjerenu jednog polumjera namijenjeno — nezaokruženo mjerilo na ravnalima g. šumarnika Hajeka (mjerilo *a*) provideno polucentimetričkim dužinama, koje su ali obilježene kao potpune centimetričke dužine, dočim je nezaokruženo mjerilo na ravnalu g. nadzornika Puka graduisano tako, da je svaka centimetrička dužina kao takova i obilježena. „Tetivnica“ g. šumarnika Hajeka imala bi se stoga zvati polumjerkom naprama jednokračnoj promjerki g. nadzornika Puka. Ne mijenja ništa na tome okolnost, da se razdjeljenjem na ravnalima g. šumarnika Hajeka „izmjereni“ polumjeri

očitavaju kao cijeli promjeri. Očitavanjem na tome razdjeljenju provođa se naime samo mehaničko (automatsko) množenje „izmjerenog“ polumjera sa 2.

Ona promjerka, koju je g. nadzornik Puk na gore navedenom mjestu podvrgao kritici, nije dakle njegova vlastita jednokračna promjerka, već tetivnica (ili bolje polumjerka) g. šumarnika Hajeka. Toj kritici ja se doduše ne pridružujem posve, ali naročito upozorujem na jednu okolnost,

Ja sam po naputku g. šumarnika Hajeka iskušao njegovu „tetivnicu“ na nekoliko objekata, te sam došao do nepovoljnih za nju rezultata. Na jednom 23 cm debelom željeznom stupu posve okrugla poprečna prereza našao sam, da ona mjesta, gdje ravnala tetivnice dotiču obodnicu poprečnog prereza, nisu točke, već crte od gotovo 2 cm. dužine. Na isto takovom, ali 35 cm debelom stupu iznosi dužina ovakovih crta gotovo 3 cm. Ako to opažamo na posve glatkim i posve valjkastim željeznim stupovima, onda dužina ovakovih dodirnih crta mora na stablima sa manje više napucanom korom i ne posve pravilnim prerezom biti znatno duža. Pa tako i jest. Na jednom 32 cm debelom javoru prividno posve pravilnog poprečnog prereza našao sam, da ovakove dodirne crte iznose preko 5 cm. Na divljem kestenu od $\frac{34}{46}$ cm debeljine našao sam, da dužina te crte iznosi na jednoj strani 6, a na drugoj preko 9 cm. Na jednoj $\frac{46}{48}$ cm debeloj topoli malo namreškane kore iznosi dužina dodirne crte na jednoj strani 10, a na drugoj 11 cm.

Slične slučajeve na stablima nepravilna prereza neću ni da spominjem, jer se njima pozabavio g. nadzornik Puk. Ja ovdje ističem samo to, da i na stablima pravilna prereza imamo uvjek posla ne sa dodirnim točkama, već sa manje više dugačkim dodirnim crtama.

Gdje je tu onda kakova točnost očitovanja na promjerki, kad je nosaču promjerke (radniku) prepusteno, da sam ocjenjuje sredinu te crte i izvikuje brojku, koja se nalazi u toj sredini? To mu je dovoljnom točnošću tim manje moguće učiniti, jer mu za takovu ocjenu ne стоји baš mnogo vremena na raspolaganje i jer g. šumarnik Hajek izričito veli (Š. l. od g. 1901., str. 199.), da se radnik prigodom „očitavanja“ polumjerâ mora postaviti kod ugla tetivnice i

otud (dakle koso) na oba ravnala očitavati. K tome valja držati na umu, da ovakovo ocjenjivanje sa strane mora radnika brzo umoriti, te da on stoga i samom tome ocjenjivanju može samo vrlo malo pažnje posvetiti.

„Očitavanje“ na tetivnici nije dakle očitavanje izmjerrenog promjera, već očitovanje većinom manjkavo ocijenjenog polumjera. A jer znamo, da je svrha valjanoj promjerki pouzdano i oštro očitavanje promjera, a ne ustanovljivanje istoga iz manjkavo ocijenjenog polumjera, kojom se prigodom pogreška ocjenjivanja samo još podvostručuje, to nam uporabivost „tetivnice“ proizlazi otud sama po sebi.

Taj nam je instrumenat tim manje potreban, jer danas već imamo kako gledom na točnost tako u isti mah i gledom na praktičnost posve idealno konstruisanih dvokračnih promjeraka koje uza to ipak nisu skuplje od drugih promjeraka. Spominjem samo usput Böhmerle-ovu „putnu promjerku“, koja se vrlo lako (mnogo lakše nego „tetivnica“) dade posve rasklopiti i u jednu lijepu putnu vrećicu spraviti. Isto tako lako (također mnogo lakše nego „tetivnica“) dade se ona opet sastaviti, a što je još više: pomični krak njezin dade se bez razlike, je li promjerka suha ili vlažna, uvijek posve lako po ravnalu pomicati i dapače (čega nema kod nijedne druge promjerke uopće) gledom na paralelnost svoju napravu nepomičnom kraku u svako doba vrlo lako regulisati.

Što se tiče samih zaokružbenih mjerila (mjerila *c* i *d*) na „tetivnici“ g. šumarnika Hajeka, za ta imam još kud i kamo težih prigovora.

G. šumarnik Hajek ističe, da se je za konstrukciju tih mjerila poslužio formulom

$$a = d \cdot O \cdot op.$$

Kako je do te formule došao, ne spominje, no to se dade lako ustanoviti. Iz te formule proizlazi naime ishodna jednadžba

$$\frac{a}{d} = \frac{p}{100},$$

koja nam veli, da je gore navedena formula g. šumarnika Hajeka skroz absurdna. Ona nam također veli, da je g. šu-

marnik Hajek uopće previdio, koju svrhu ima klučovanje sastojine. Ta jednadžba nezna naime ništa o kakvoj diferenciji između pravog i pogrešnog (t. j. zaokružnjem promjerâ dobivenog) temeljničkog zbroja za debljinsku skalinu, dakle o kružno-plošnoj pogreški, koja je skopčana sa zaokruživanjem promjerâ. U njoj stoga slovo p ne može da naznačuje nikakvu postotnu **pogrešku**, koja bi odgovarala navedenoj **kružnoplošnoj pogreški**, već ono može samo da naznačuje omjer, u kojem bi (prema želji g. šumarnika Hajeka) imalo da stoji zaokruženje promjera (a) naprama samom promjeru (d). A jer g. šumarnik Hajek uzmimlje $p = 5$, to nam gornja jednadžba zapravo veli, da zaokruženje promjera (a) mora po želji g. šumarnika Hajeka uvjek iznositi $\frac{1}{20}$ promjera. Iz gornje jednadžbe proizlazi naime

$$a = d \cdot \frac{5}{100} = \frac{d}{20}$$

Koji je razlog doveo g. šumarnika Hajeka do tog pravila, o tom nam on ne veli ništa. Očito naime drži, da je zadaća šumarske nauke samo diktovanje — bez ikakova obrazlaganja.

Gore navedena ishodna jednadžba g. šumarnika Hajeka stoji dakle, kako vidimo, u potpunom protusloviju sa tvrdnjom njegovom, da je podlogom konstrukciji mjerilâ c i d zaokruženje promjerâ uz dopustivu pogrešku od 5%. Pa kad to i ne bi bilo, to bi ipak zaokružbena pogreška od 5% bila sve drugo, samo ne dopustiva. Tolika postotna pogreška jedva da je dopustiva i onda, kad se radi o dovoljno točnom ustanovljenjudrvne mase, a kamo li kod ustanavljanja samoga temeljničkog zbroja.

Također se iz gornje jednadžbe ne može ništa razaznati, koji način zaokruživanja g. šumarnik Hajek preporuča. No to se vidi iz same konstrukcije zaokružbenih mjerila. Mjerilo d razdijeljeno je naime djelomice u jednostavne centimetričke dužine, a djelomice u „debljinske razrede“ od 2 do 2 centimetra, dočim je mjerilo c razdijeljeno, koliko se vidi, samo u „debljinske razrede“ i to djelomice u razrede od 3 do 3 polucentimetra, a djelomice i u „razrede“ od 4 do 4 polucetrimetra. Po ovim znacima može se opravdano zaključiti, da je mjerilo d razdijeljeno djelomice u jednostavne

centimetričke dužine i djelomice u „deblj. razrede“ od x do x centimetara, a mjerilo c djelomice u jednostavne polucentimetričke dužine i djelomice u „debljinske razrede“ od y do y polacentimetara.

Zaokruživanje promjera u „debljinske razrede“ od x do x centimetara (odnosno od y do y polacentimetara) temelji se doduše posve na zaokruživanju prema sredini, no pritom ipak moram istaći, da je g. šumarnik Hajek izabrao baš najnespretniju formu za takovo zaokruživanje. Jer ako već hoćemo zaokruživati promjere u „debljinske razrede“, onda se zaokružbena skala — hoćemo li, da ona odgovara svim potrebama, što ih na nju stavlja i sam g. šumarnik Hajek — ne smije numerisati onim brojkama, koje odgovaraju granicama „debljinskih razreda“, već onim brojkama, koje odgovaraju sredini tih razreda.

No i mimo toga imaju zaokružbena mjerila g. šumarnika Hajeka jednu golēmu manu, koja uporabu tih mjerila upravo posve onemogućuje. Time naime, što je svako od njih razdijeljeno djelomice u jednostavne centimetričke (polacentimetričke) dužine, a djelomice u „debljinske razrede“ od x do x centimetara (odn. od y do y polacentimetara), postalo je svako od njih za mjerjenje bilo kakove vrsti posve neuporabivo. Ta svakomu je dobro poznato, da bilo kakova skala, hoće li da bude uporabiva, mora biti samo jednim temeljnim sistemom dužinā providena, t. j. sve jedinice te skale moraju biti jednakog dugačke, inače je skala suvišna.

Kako si g. šumarnik Hajek uporabu tih svojih mjerila zamišlja, odn. kako on kani očitanja na oba ravnala zbrojiti, ako na jednom npr. očita 32, a na drugom 46—48, to samo on može znati i nitko drugi na svijetu. Pokušaj ovakovog zbrajanja značio bi naime isto, kao kad bi netko htio, da zbroji neistovjetne oline ili — drastičnije rečeno — dvije jabuke i tri kruške.

Sve u svemu, g. šumarnik Hajek nesretan je sa svojom „tetivnicom“ uopće, a naročito u pogledu zaokružbenih mjerila na ravnalima njezinim.

Šuma i šuma.

Napisao A. Leustek šumar grada Zagreba.

Čudan naslov! Što smatramo gospodarstvenom šumom proizlazi već iz puke i suhe definicije, da ovakova šuma ima jedinu svrhu odbacivati vlasniku što veću korist. No šuma je još i ukras okolice u užem, a i čitave zemlje u širem smislu. Tim drugim pojmom šume, ne ispuštajući ali iz vida i strogu stručnu definiciju, obrađuje novija literatura o šumi., a to je estetika šume. Držim da je izraz »novija literatura« mala pogreška, jer zbilski se o tome počelo raspravljati i pisati već 1823. (Krause u svom djelu: Die Wissenschaft von der Landverschönerkunde), već za noviju mislim da rečem, da se estetikom šume bave u novije vrijeme više pisaca i to oni, koji u šumi rade sa potpunim razumjevanjem, ne gledajući u njoj lih samo neku glavnici i s njom skopčane kamate, ali niti ne okrnjujući principe gospodarstvene šume.

Udobnost koju nam pruža u šumskom gospodarstvu gospodarenje sa velikim sastojinama, djeluje na samu sliku šume, koja time dobiva jednu potpunoma monotonu boju, te je na uštrb ne samo ljepoti takve šume, već i samoj renti. Razlog je samo taj, što se niansiranju boniteta, uzmimo samo unutar jednog odjela, za volju pravilnih likova, koje nam propisuje uređenje šuma, ne posvećuje nikakova pažnja. Jednostavni propis taksatora, koji je sastavljen na temelju opažanja u samoj šumi u jednoj godini i možda i u kraće vrijeme, nije u stanju sve fineze tla obuhvatiti, a možda da dotični iste ni ne shvati pravo, kako bi to naravi odgovaralo.

Sve rezultante, koje unutar jedne cjeline djeluju, obuhvatiti, nije jednostavan posao, a taj prema današnjem načinu gospodarenja imade za rezultat jednu osnovu šume sa skućenim njenim opisom sastojina i t. d. Imade mnogo slučajeva, gdje se slika sastojine jedne vrsti drveća neprestano mijenja, a ipak ju je uređivač uzeo radi jednoličnijeg posla kano jednu cjelinu. Time je već u drugoj ophodnji pokvario harmoniju, koju bi trebala da pruža šuma, i da nesvesno u nama budi osjećaje udobnosti. Taj nam osjećaj u svim našim i ako ekstenzivno gospodarenim šumama manjka. Takova monotonija šuma ne budi u čovjeku nikakav drugi osjećaj, doli osjećaj neke manjkavosti i nesklada, a još jedino što se u njoj vidi, jest rezultat jedne ophodnje — dobit.

To pak nije sva korist od šume, već šuma mora da bude u čitavoj svojoj biti u potpunom skladu s okolinom te istoj dati harmoničnu cjelinu, a kao takova će i na okolno stano-vništvo proizvesti ljestvi dojam.

Posve poimam, da naš narod ne vidi u šumi ništa drugo nego vrelo, na kome treba da zasiti svoj egoizam, on smatra šumu samo predmetom lukrativnim. Jedan krivi pojam slobode jeseni 1918. nam je to dokazao i poslovi taksatora su jednim mahom uništeni, a ostaju nam tek tužaljke na narod. Jedno pitanje: »A jesmo li mi narodu ikada dali druge nazore o pojmu šume?« — Nismo. Gospodarske osnove propisaše sječu, ne obazirujući se na navikle potrebe okolišnog naroda, n. p. na pašu; sjeklo se od reda, narod je to gledao i gutao gorko, jer mu je njegovo najmilije palo žrtvom iluzornog pojma racionalnog gospodarenja, njemu je zgora slobode dobro došla i on je pokazao, da ono isto drži do šume kao i oni, koji imadu na umu čistu rentu, njemu je taj naš Rentenwirtschaft bio uzorom, te je upotrebio i iskoristio jedan psihološki momenat, kako je i gdje mogao. Primjerom smo mu prednjačili mi svi. On je bio naučan živjeti u šumi, te je uvidio, da njegove prave šume nestaje, pa zašto da se i on njome ne okoristi. Ne mogu opravdati nazor, da jedan objekt, koji treba da pruža svima korist i užitak, bude izrabljivan samo po pojedincima, no u tom poimanju prednjačili smo mi šumari, »die rationellen Forstwirte.“

Estetika šuma, tako omalovažena disciplina u šumarstvu, nastoji stvoriti sklad između čovjeka i šume, te pospješiti to zbljenje; nastoji pokazati, kakove ljestvite pruža šuma, i kako da se već postojeći momenti u korist sklada i same šume izrabe. Iz navedenoga s pravom veli Dr. Mayr,¹ da je šumska estetika naravna reakcija prema nenaravnom unuficiranju sastojine i tla, a ja mu dodajem, da je kod nas konac godine 1918. pokazao poslijedice nenaravnog podijeljenja i uživanja šume, a estetika želi to u buduće spriječiti.

Jedna na oko sasma neznatna okolnost vlada u našim šumama, da mi sva stara stabla znatnih dimenzija siječemo. Naši znameniti stari hrastici bit će tek spomen budućim naraštajima na slikama, dok bi male grupe ili pojedini individui

¹ Heinrich Mayr: Waldbau

tih gorostasa i uzora ljepote i razvoja, bili dostojan spomen naših šumskih gorostasa i služile ukrasom docnijoj šumi.

Salisch² govori o starim stablima, navađajući i Burckharda, da je najljepše, što šuma posjeduje — stara stabla i sastojine. Istina je doduše, da se stara sastojina mora jednoč posjeći, no čuvajmo je gdje je rijetka pojava, dok s drugih obzira ne mora da se makne. Starcu Eremiti, koji svjedoči moć prirodne snage, nad kojem su prohujila stoljeća i čitave generacije sa svojim historijama, neka se prepusti njegovo mjesto, dok ga vihor ne skrši ili njegov posljednji list ne uvene. Tek nakon propasti njegove posadi mladu biljku u spomen i nasljeđstvo mu. To poštovanje zvanih spram stotine u šumi nebi jamačno ostalo osamljeno u struci, već bi to štovanje i nesvjesno prešlo na okolišni narod (kao što vidimo u petrinjskoj šumi, gdje narod na izletu dosta daleko ide kroz jednoličnu mladu šumu, da posjeti stārca hrasta — sada već suhog Šukundjeda. O. u.)

U poglavljju „Waldpflege aus ästhetischen Gründen“ zagovara Mayr gornje mišlenje, dodajući, da treba od gospodarstvene šume odcijepiti pojedine partije s osobito jakim stablima, podržavajući tim neku sličnost prašumi. Profesor dr. Conventi i dr. H. Klein zastupaju slična mišlenja o šumskim spomenicima. Ujedno navodi Mayr, da se svi ljubitelji prirode mogu da dive ljepoti i snazi šume, pravoj prašumi, koju su ostavili knezovi Schwarzenberg na brdu Kubaň u Českoj.

Njemačka, Švedska, Norveška i Amerika pune su takih objekata. Svi zaštićuju svoje šumske gorostase, ostavljajući ih kao spomenike svojim pokoljenjima. Te su starine ujedno i dokaz prave nekadanje prirodne šume, u kojoj je unifikacija sastojine i tla bila potpuna, no koju smo u novo osnovanim šumama, u lovu za što većom rentom previdjeli.

Karl Gayer je ove svoje, ujedno i posljednje riječi, koje je za javnost pisao 1907. posvetio estetici šume: „Najbolje ćemo udovoljiti lijepoj skladnosti, čim ćemo savjesnije primjenjivati načela prirodnih zakona kod rukovanja šumom, jer samo zakoni prirode vode nas jedino k spoznaji istine, a tim i neprisiljenoj ljepoti.“

². Salisch: Forstästetik

Dokaz te skladnosti su nepobitno stari šumski spomenici, koje i hrvatska zemaljska vlada nastoji sačuvati, te je izdala naredbu broj 11051 — 910. o. za. u. p.: O sačuvanju remek djela prirode.

Oznaka međa okružja na nacrtima.

Priopćio B. Hajek.

Međe okružja šumâ u brdskim krajevima označujem uz običnu (propisanu) oznaku još i tankom crtom, koja je za slučaj, kad ta međa teče šljemenom, crvene boje, a za slučaj kad teče uvalom, modra.

Tim sam polučio znatan napredak, jer se već i na gospodarstvenim mapama razabire približno konfiguracija tla, što vrlo podupire rad procjenitelja.

Preporučam stoga pažnji g. g. drugova tu činjenicu.

Propisi za iskorišćivanje većih šumskih kompleksa pri provedbi agrarne reforme.

Sastavio A. Jovanovac, kr. šum. savjetnik.

Nacrt za naredbu ministarstva šuma i rudnika, te ministarstva za agrarnu reformu glede uprave, šum. nadzora i iskorišćivanja većih šumskih kompleksa u Hrvatskoj i Slavoniji, koji prelaze na svojinu države. *

Upravni nadzor.

Članak 1. Do definitivnog riješenja agrarne reforme ima se temeljem ustanova §-a 17. riješenja ministarskog savjeta o predhodnim odredbama za pripremu agrarne reforme i ustanova članka 2. i 3. uredbe o ustrojstvu ministarstva šuma i rudnika uprava i iskorišćivanje većih šumskih kompleksa izvršivati pod neposrednim državnim nadzorom.

Medju veće šumske komplekse imaju se ubrajati one šumske površine pojedinog šumoposjednika, kod kojih redoviti godišnji šumski prihod (etat) uz racionalno potrajno

* Naredba bi se imala protezati na Hrvatsku i Slavoniju, a po svojoj prilici i na Međimurje.

gospodarenje premašuje redovitu kućnu i gospodarsku potrebu na ogrevu i gradji dotičnog šumoposjednika.

(Ova oznaka većeg šumskog kompleksa ima se u naredbi pridržati samo u onom slučaju, ako se za njegovo mjerilo ne kaže uzeti postojeća naredba ministarstva za agrarnu reformu o veličini posjeda u pojedinim županijama, koji ne podpadaju pod agrarnu reformu.)

U tu potrebu nemogu se takodjer ubrajati potrebe šumsko industrijalnih poduzeća.

Na te šumske komplekse protežu se do daljnje odredbe §-a 1. zakona od 26. ožujka 1894., kojim se uređuje stručna uprava i šumsko gospodarenje u šumama, stojećim pod osobitim javnim nadzorom.

O njihovom preuzeću pod javnu upravu po nadležnim šumarskim tohničarima ima se spisati zapisnik, u kojem ima da bude naznačena površina šuma po katastralnim posjedovnim listovima, uz naznaku broja listova pojedine porezne općine.

Svi šumski prihodi iz takovih šuma imaju se knjižiti ili kod same šumske uprave vlastelinstva ili ako takove nema, kod nadležnog općinskog poglavarstva, te se iz njih mogu pokrivati svi redoviti troškovi, koji su sa dotičnim šumskim posjedom skopčani.

Odobrenje tih troškova ima se svaká tri mjeseca zatražiti uz predloženje računa, od županijskog upravnog i agrarnog odbora. Računi imaju su predložiti do svakog 10-tog idućeg tromjesečnog razdoblja,

Eventualni višci prošlog tromjesečnog razdoblja imaju se deponirati kod nadležnih najbližih poreznih ureda radi koristonosnog uloženja u korist šumoposjednika u banku, koju želi dotični šumoposjednik.

Porezni uredi imaju sve deponovane viške knjižiti na ime dotičnog šumoposjednika.

Svaka uložnica, koja se ima držati u pohrani kod dotičnog poreznog ureda, ima biti providjena zaporkom: »Bez dozvole ministarstva agrarne reforme i ministarstva šuma i rudnika nemože se niti od glavnice niti od kamata što podizati.«

Ova dozvola potrebna je samo za one izdatke, koji su potrebni za uzdržavanje šumoposjednika i njegove obitelji. Ostali izdatci dozvoljavaju se kako je niže navedeno.

U koliko bi za iduće tromjesečno razdoblje šumoposjednik za troškove šumskog posjeda trebao kredit iz razloga, jer mu tekući šumski prihodi u tom razdoblju nebi dotjecali za pokriće predvidjenih troškova, tad ima putem županijskog upravnog odbora zatražiti od povjerenika za agrarnu reformu u sporazumu sa šumarskim odsjekom ministarstva šuma i rudnika doznaku potrebnog kredita na temelju proračuna predvidjenih troškova. Doznaka kredita može uslijediti samo od razpoloživih, ali još ne deponovanih višaka.

Troškove stručne uprave i nadzora nose dotični šumoposjednici.

Specificiran proračun takovih troškova za svako šestmjesecno razdoblje ima se putem županijskog upravnog odbora, nakon ispitanja u tehničkom smjeru po županijskom šumarskom izvjestitelju, predložiti na odobrenje šumarskom odsjeku ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu.

Članak 2. One šumske površine od rečenog šumskog posjeda, na koje ima zahtjeva od strane okolišnog žiteljstva s naslova prikrate prigodom izvršenih segregacija, imaju se izlučiti od ostalog šumskog posjeda, te se u njima ima gospodariti i upravljati isto onako, kako i sa ostalim njihovim zajedničkim šumskim i pašnjačkim posjedom.

Svi šumski užitci iz tih izlučenih šumskih površina imaju se evidentisati uz oznaku njihove postojeće lokalne vrijednosti, u svrhu odštete sadanjeg šumovlasnika u slučaju kad se to pitanje bude riješavalo.

Članak 3. U slučajevima, da su navedeni šumoposjednici redovite šumske prihode za jednu ili više godina prodali, te za realizovanje t. j. za njihovu sjeću imaju dozvolu od ministarstva šuma i rudnika, tad je u takovim slučajevima kupac šume dužan raspolagati sa drvom onako, kako je dalje određeno.

U takovim slučajevima kupca ne vežu ugovori o daljnjoj prodaji izradjene robe.

Ugovori o kupoprodaji šume (stabala) rečenih šumoposjednika, za realizovanje kojih u pogledu sjeće prodane šume nije još uslijedila dozvola, stavljuju se ovim van snage.

Članak 4. Pod udar ustanova ove naredbe spadaju također veći šumski kompleksi:

- a) zaklada ;
- b) redova, manastira, beneficija i nadarbina :
- c) ostalih korporacija ;
- d) povjrbina.

Izkorišćivanje :

Članak 5. Svi veći šumski kompleksi mogu se iskoristivati samo prema propisno sastavljenim i nadležno odborenim godišnjim drvosječnim i gojidbenim osnovama (predlozima), te osnovama za pašarenje i steljarenje.

Kod sastavka tih osnova ima se postupati u smislu propisa naredbe kr. hrv.-slav.-dalm. zemaljske vlade, odjela za unutarnje poslove od 23. travnja 1903. broj 23152, glede sastavka gospodarstvenih drvosječnih i ogojnih predloga po zakonu od 26. ožujka 1894.

Rečene osnove ima sastavljati stručno osoblje šumoposjednika pod nadzorom šumarskog tehničara političke uprave. Ako koji šumoposjednik nema strukovnjaka, onda ima te osnove sastaviti tamopodručni šumarski tehničar pravomolbene političke oblasti.

Članak 6. Uporaba i raspolaganje sa šumskim užitcima.

Šumoposjednik može raspolagati samo onom drvnom količinom, koja je za užitak dozvoljena pravomoćno odborenom drvosječnom osnovom.

Od te količine pristoji mu pravo pokriti u prvom redu svoje kućne i gospodarske potrebe na ogrijevu i gradji. Ta količina ima da bude iskazana u drvosječnoj osnovi.

Od ostale količine ogrijeva i gradje ima šumovlasnik da ponudi mjestima (općinama), koja su u okolini drvosjeka, potrebnu količinu na prodaju uz pristojbu, koju bude šumoposjednik, odnosno njegov opunomoćeni zastupnik ustanovio u sporazumu sa mjesnim agrarnim ili općinskim odborom.

Takova pristojba nesmije biti veća od cijene dotične vrsti robe prema u kreposti stojećem šumsko odštetnom cjeniku.

Mjesne potrebe imaju se pismeno prijaviti šumoposjedniku do konca mjeseca rujna svake godine.

Mjesni agrarni ili općiski odbor ima voditi brigu o individualnoj razdiobi najavljenje potrebe drva, kao i o tom, da sazna potrebnu količinu ogревa i gradje žitelja svojeg mesta.

Kod pokrića potrebe na ogrijevu i gradji, dolaze u prvom redu u obzir najsironašniji žitelji dotočnog mesta, invalidi i dobrovoljci, a zatim postepeno imućniji, te na zadnje oni žitelji, koji bud u kojem zajedničkom šumskom posjedu (zem. zajednica, urbarskih i mjestnih općina, krajiških imovnih općina, gradskih) imaju pravo na šumske užitke.

Čim je ova naredba oglašena, imaju mjesni (općinski) agrarni odbori načiniti popis onih lica, koja imaju potrebu na ogrijevu i gradji, i to onim redom, kako je napred označeno.

Iza toga još preostalu količinu drva (ogrijeva i gradje) može šumoposjednik unovčiti javnom dražbom i inako s njom raspolagati, no svakako valja kod toga da ima na umu, da se ima brinuti za pokriće sa šumskim posjedom skopčanih troškova.

Članak 7. Svaki žitelj države Srba, Hrvata i Slovaca, koji stalno boravi u kojem mjestu, ima pravo na izvršivanje paše u rečenim većim šumskim kompleksima.

Da se izvršenju paše u špekulativne svrhe stane po mogućnosti na put, moći će pojedina obitelj (računajući po glavama obitelji) u pravilu izvršivati pašu, i to kod:

a) zemljoradnika sa:

dvije krave, dva vola ili dva konja; 1 poluodraslo rogato blago ili ždrijebe; dva teleta ili dva ždrijebeta;

b) ostalih žitelja sa:

dvije krave, 1 poluodraslo rogato blago, dva teleta, te jedni i drugi sa 2 stare svinje i 4 komada ispod jedne godine ili dvije stare svinje i dva komada preko godinu stara.

Kod žitelja, koji goje ovce, računa se za svako rogato marše ili konja 4 komada ovaca i njihov pomladak.

Isto vrijedi i za koze u onim krajevima, gdje je dozvoljeno koze držati i napasivati u tudjim šumama.

Za napasivanje rečenoga blaga ima se platiti pristojba po komadu i za stanovito vrijeme, kako ju bude ustanovio šumoposjednik u sporazumu sa agrarnim odborom interesovanih mesta. Ta pristojba nesmije premašivati visinu odštetnog iznosa šumsko odštetnog cjenika, a ustanoviti ju ima županijski upravni odbor.

Tko želi od pravilnog broja blaga napasivati veći broj, taj ima za svaki komad blaga pojedine vrsti, koji prekoračuje pravilo, platiti dvostruku pristojbu. Ako broj blaga prekoračuje za dvaput broj po pravilu, onda ima da plati za svaki komad, koji prekoračuje dvostruki broj po pravilu trostruku pristojbu. U toj progresiji ima dalje da raste pristojba, ako bi broj blaga prekoračivao za 3, 4 i više broj blaga u pravilu.

Kod izvršivanja paše valja lučiti šume za pašu svinja od onih za pašu drugog blaga.

Paša nesmije se izvršivati u branjevinama, koje još nisu proglašene otvorenim, predzabranama, u kojima je posebnim odlukama vlasti paša zabranjena.

Kod prebornih šuma može se učiniti iznimka samo za one sastojine, koje ne dolaze do sječe u tekućem desetgodištu, i gdje je za predvidjeti, da će sjećinu trebati umjetno pošumiti.

Izvršivanje pašarije u pojedinim šumskim predjelima ima se urediti osnovama za pašarenje. Te osnove imade sastaviti šumarski tehničar uz pomoć strukovnog osoblja šumoposjednika, u sporazumu sa šumoposjednikom i agrarnim odborom interesovanih sela i mesta.

U osnovama valja da budu označene i pristojbe za pašu i žirenje po komadu pojedine vrsti domaćih životinja.

Članak 8. Uživanje stelje (od trave, lista i iglica) u rečenim većim šumskim kompleksima ima se urediti osnovama za streljarenje, koje valja sastaviti na isti način i postupak kao osnove za pašarenje.

Članak 9. Za sve šumske proizvode, koji su stečeni prema ovoj naredbi, ima da bude vidljiv znak šumska doznačnica i ujedno popratnica. Takove doznačnice izdavat će šumska uprava dotičnog šumoposjednika i čijeg proizvod potječe.

O svakoj izdanoj doznačnici, u kojoj ima da bude naznačena takodjer i plaćena pristojba, ima da bude kontrolni koupon, koji ostaje u pohrani kod šumoposjednika.

Članak 10. Pristojbe za drva, pašu i stelju treba po mogućnosti da budu za pojedine imućtvene slojeve žitelja različite, te da se prema imućtvu postepeno dižu do dopustive visine.

Članak 11. Osnove pašarenja i steljarenja, te drvosječne i gojitbene osnove riješava u prvoj molbi županijski upravni odbor, a u zadnjoj molbi po ovlaštenju ministarstva šuma i rudnika šumarski odsjek tog ministarstva u Zagrebu, u sporazumu sa glavnim povjerenikom za agrarnu reformu za Hrvatsku i Slavoniju.

Eventualni utok proti prvomolbenoj odluci u pitanju pristojbe, nema obustavne moći. Utok u stvari mjesta crpljenja šumskih proizvoda (na pr. glede polaganja sječina, odredjivanje predjela za pašarenje i steljarenje) ima obustavnu moć samo za dotični dio pobijane osnove.

Utočni rok traje 14 (četrnaest) dana.

Članak 12. I šumski proizvodi iz državnih Šuma sadanje državne šumske uprave imaju se iskorisćivati u smislu napred navedenih odredaba, ostavljajući i dalje na snazi postojeće propise glede odobrenja drvosječnih i gojitbenih osnova, te osnova za pašarenje.

Sporna pitanja glede provedbe rečenih osnova riješava šumarski odsjek ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu.

Posljedice i kazne:

Članak 13. Šumoposjednicima, koji nastoje budi kojim goder načinom da osujete ili izigraju provedbu ustanova ove naredbe, biti će šumski posjed expropriiran u korist države.

Temeljem ove naredbe stečeni šumski proizvodi (ogrijev, gradja, žir i bukvica) nesmiju se otudjiti,

Tko proti tomu uzradi ne može više biti sudionikom šumskih proizvoda putem ove naredbe u trajanju od godinu dana t. j. u budućoj gospodarstvenoj godini.

Onaj, koji bude izvršivao pašu sa većim brojem blaga, nego što je platio pristojbu, i našto je dobio doznačnicu i popratnicu, smatrati će kao šumokvarnik za taj premašeni broj blaga, te će se proti njemu kao takovom postupati prema postojećim propisima.

Oni, odnosno njihovi namještenici, koji budu prigodom izvršivanja paše oštećivali drveće bud kojegoder dimenzije i budu ložili vatrnu na njestima, koja nisu odredjena po šumskoj upravi, ne će moći više izvršivati pašu temeljem ove naredbe u trajanju od godinu dana t. j. u budućoj paševnoj sezoni.

Iste poslijedice i kazne stići će i one, koji se ne budu držali izdanih odredaba glede pobiranja stelje.

Odluke u stvarima kazna izriče u prvoj molbi županijski upravni odbor u sporazumu sa glavnim povjerenikom ministarstva za agrarnu reformu za dotičnu županiju, a u drugoj i zadnjoj molbi po ovlasti ministra za agrarnu reformu glavni povjerenik za agrarnu reformu za Hrvatsku i Slavoniju u sporazumu sa šumarskim odsjekom ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu.

Utočni rok traje 8 (osam) dana.

Članak 14. Ova naredba stupa na snagu danom njezinog proglašenja u službenom dijelu „Narodnih Novina“.

Članak 15. Sve u tom pogledu do sada izdane odredbe stavljaju se van snage.

* * *

U svom zvaničnom položaju dobio sam zadaću, da predim naredbu glede postepenog prelaza većih šumskih kompleksa u svojinu države u smislu ustanova §-a 17. predhodnih odredaba za pripremu agrarne reforme.

Uvaživ savremeno naziranje pojedinaca pa i cijelih skupina o velikim posjedima i imućtvu; uvidjajući neophodnu potrebu socijalnih reforma u ljudskom društvu; osudjujući ustezanje nekih šumskih prihoda kod nekih veleposjeda pravodobnom užitku samo zato, jer je kolajući novac u vrijednosti pao, izradio sam niže navedeni nacrt naredbe, u smislu koje imali bi svi veći šumske kompleksi doći pod javni nadzor, upravu i izkorišćivanje, a raspoložba sa šumskim užitcima uredila bi se sa altruističkog stanovišta.

Iznosim taj nacrt pred svoje drugove sa molbom, da ga u savremenom duhu ocijene i svoje primjedbe stave, nebi li ga time tako dotjerali, da ga, kad dodje vrijeme, bilo uslijed poticaja od sgora (vlade), ili od s dola (naroda), predamo provedbi.

Osobne vijesti.

Novi ministar šuma i rudnika. U novom kabinetu Stoj. M. Protića, postavljenom ukazom Njeg. Visočanstva Regenta od 22. februara 1920 imenovan je g. Ivan Kovačević ministrom šuma i rudnika.

Imenovanja. a) Iz Hrvatske: Ukazom Njegovog Kraljevskog Visočanstva Regenta od 12. novembra 1919. imenovan je zemaljskim šumarskim nadsavjetnikom u V. č. r. Marino de Bona, šef šu-

marskog odsjeka ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu. Ovo je prvo imenovanje jednog šumara u V. č. r. i to prema novom zakonu od 25. novembra 1918. kojim se uređuje šumarska tehnička služba kod političke uprave u Hrvatskoj.

Ukazom Njegovog Veličanstva Kralja od 14. februara 1920. imenovao je v. d. pomoćnik glavnog direktora u ministarstvu šuma i rudnika Vilim Čmelik zemaljskim šumarskim nadsavjetnikom u V. č. razredu kod šumarskog odsjeka ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu; šumarski nadzornik I. r. u VII. č. r. Anton Jovanovac zemaljskim šumarskim savjetnikom u VI. č. r. i upraviteljem šumarskog odsjeka ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu; šumarski nadzornik I. r. u VII. č. r. Aleksander Havliček zemaljskim šumarskim savjetnikom u VI. č. r. kod šumarskog odsjeka ministarstvo šuma i ruda u Zagrebu.

Ukazom ministarskog saveta od 8. prosinca 1919. imenovan je profesor šumarske akademije i suplent na gospodarsko šumarskom fakultetu kr. sveučilišta SHS u Zagrebu Dr. Duro Nenadić šefom šumarskog odsjeka ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu u VI. č. r. Ovo mjesto otklonio je dr. Nenadić, motivirajući otklon, da želi ostati na gospodarsko šumarskom fakultetu kr. sveučilišta SHS u Zagrebu.

Ministar šuma i rudnika imenovao je: šumarske nadpovjerenika Josipa Gulina, dodijeljenog kr. kotarskoj oblasti u Zagrebu, Šan-dora Köröskeny-a kod kr. županijske oblasti u Varaždinu, Ivan. Odžića kod kr. kot. oblasti u Čazmi, Milana Žibrata kod kr. županijske oblasti u Zagrebu, Rafaela Dvoržaka kod kr. kot oblasti u Križevcima i Josipa Hecknera dodijeljenog šumarskom odsjeku ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu, šumarskim nadzornicima II. razreda u VIII. činovnom razredu, a šumarske povjerenike Milana Pichlera kod kr. kotarske oblasti u Požegi, Slavku Zastavnikovića kod kr. kot. oblasti u Delnicama, Vladimira Škorica, dodijeljenog gospodarsko-šumarskom fakultetu univerze u Zagrebu, i Branka Manojlovića kod kr. kot. oblasti u Crikvenici, šumarskim nadpovjerenicima u IX. činovnom razredu, ostavljajući ih sve na dosadašnjem mjestu službovanja; šumarskog nadzornika II. razreda Levina Haueise u Gospicu šumarskim nadzornikom I. razreda u VII. č. r.; kotarskog šumara Milana Dudukovića nadšumarom u IX. č. r. kod II. banske im. općine; apsolventa kr. šumarske akademije zagrebačke Gjuru Kneževića privremenim šumarskim povjerenikom u X. č. r. dodijeljujući ga kr. županijskoj oblasti u Požegi; protustavnika X. č. r. Nikolu Vilovića protustavnikom u IX. č. r. kod gradiške im. općine; šumarskog nadpovjerenika Gjuru Grlića šumarskim nadzornikom II. r. u VIII. č. r. kod kr. kot. oblasti u Novom Marofu; nadšumara Josipa Rukavina šumarnikom u VIII. č. r. kod ogulinske imovne općine, nadšumara Henrika Begnu šumarnikom u VIII. č. r. kod križevačke imovne općine; kotarske šumare Vilka Vidmara, Milorada Sekulića i Andriju Frušića nadšumarima u IX. č. r. kod gradiške im. općine; zamjenika upravitelja gospodarstvenog ureda

Gustava Lacha nadšumarnikom u VII. č. r., kod gjur. i. o.; kotarskog šumara Ivana Čeovića nadšumarom u IX. č. r. kod gjur. im. o.; akcesistu Andriju Puhača oficijalom u X. č. r. kod gjur. im. o.; akcesistu Nikolu Bošnjasa oficijalom u X. č. r. kod slunjske im. o.; nadlugara Stevu Vukovića i Nikolu Radakovića akcesistima u XI. č. r. kod križevačke im. op.; kotarske šumare Dragutina Brnjasa i Svetozara Drenovca nadšumarima u IX. č. r. kod ogulinske im. općine; šumarskog vježbenika Ferdu Brajdića privremenim kot. šumarom u X. č. r. kod gjur. im. o.; šumarskog vježbenika Zvonimira Slovića kot. šumarom u X. č. r. kod gradiške im. općine; blagajničkog pristava II. b. im. općine Gjuru Babića protustavnikom u X. č. r.; apsolvente kr. šumarske akademije zagrebačke: Martina Beckera privremenim šumarskim povjerenikom u X. č. r. kod kr. kot. oblasti u Slatini; Tomu Bjegovića privremenim šumsko-inženjerskim pristavom, povjerivši mu upravu državne šumarije u Škarama.

Premještenja. Ministar šuma i rudnika premjestio je iz službenih obzira šumarskog nadpovjerenika Nikolu Plešu od kot. oblasti u Gračcu županijskoj oblasti u Zagrebu; šumarskog nadpovjerenika Marka Šebetića od kr. kot. oblasti u Križevcima k onoj u Slatini; šumarskog nadzornika I. r. Aleksandra Havličeka od kr. žup. oblasti u Požegi šumarskom odsjeku ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu; šumarskog nadpovjerenika I. r. dra Vasu Vučkovića od šum. odsjeka ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu kr. žup. oblasti u Požegu; šum. akcesistu Jurja Barca od kr. kot. oblasti u Udbini onoj u Crikvenici sa sjedištem u Bibiru; šumarskog nadpovjerenika Petra Kovačevića od kr. kot. oblasti u Slatini ministarstvu šuma i rudnika u Beogradu.

Prvi profesori na gospodarsko — šumarskom fakultetu sveučilišta SHS u Zagrebu. Ukazom Njegovog Visočanstva Nasljednika Prijestolja od 27. siječnja 1920. imenovani su profesori bivše kr. šumarske akademije Dr. Gjuro Nenadić i Dr. Andrija Petračić javnim redovitim sveuč. profesorima u VI. č. r.

Ban Hrvatske i Slavonije povjeroj je u gospodarsko šumarskom fakultetu sveučilišta kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca u Zagrebu u svojstvu docenta obuku iz nacionalne ekonomije odsječnom savjetniku zemaljske vlade dru. Nikoli Kostreniću, iz privatnoga i upravnog prava j. red. sveučilišnom profesoru dru. Milodaru Stražnickome; iz opisnoga mjerštva profesoru Jurju Božičeviću, suplentu kr. tehničke visoke škole u Zagrebu, iz graditeljstva arhitektu Janku Holjcu.

Umirovljenje: Ukazom od 8. prosinca 1919. stavljen je nakon 40 god. službovanja u stanje mira nadsavjetnik Marino de Bona, šef šumarskog odsjeka ministarstva šuma i ruda u Zagrebu.

b) **Iz Srbije.*** Ukazom Njegovog Kraljevskog Visočanstva Regenta od 31. augusta 1919. postavljeni su: za inspektora druge

* Ova imenovanja donašamo u ovom broju, jer do sada nisu u Š. L. bila oglašena.

klase pri šumskom inspektoratu na Cetinju Ljubivoja Maletić, viši šumarski inženjer glavne šumarske direkcije.

U glavnoj šumarskoj direkciji: za sekretara četvrte klase Svetozar Ranitović, okružni šumar pete klase okružne šumske uprave u Prizrenu; za pisare prve klase Dragoljub Milovanović, podšumar druge klase okružne šumske uprave u Bačkoj Bašti i Nikola Radulović, bivši policijski pisar i dijurnista glavne šumarske direkcije.

U šumarskom Inspektoratu u Skoplju: za inspektora druge klase Jovan M. Jekić, okružni šumar prve klase okružne šumske uprave u Kraljevu.

U okružnim šumskim upravama: za okružnog šumara treće klase okružne šumske uprave u Kraljevu Milan Dr. Marković, okružni šumar iste klase okružne šumske uprave u Čačku, po službenoj potrebi; za okružnog šumara četvrte klase okružne šumske uprave u Donjem Milanovcu Aleksandar M. Antić, okružni šumar iste klase okružne šumske uprave u Brzoj Pálanci, po službenoj potrebi; za okružnog šumara pete klase okružne šumske uprave u Kragujevcu Miloš Nešković, sekretar glavne šumarske direkcije, po službenoj potrebi; za okružnog šumara pete klase okružne šumske uprave u Loznicu Mihail Sokić, sekretar pete klase glavne šumarske direkcije, — po s'uzbenoj potrebi; za okružnog šumara pete klase okružne šumske uprave u Leskovcu Lazar Petrović, šumarski inženjer i upravitelj u Krasnom; za podšumara prve klase okružne šumske uprave u Nišu Lazar Mircić, pisar prve klase glavne šumarske direkcije, po službenoj potrebi; za podšumara druge klase okružne šumske uprave u Aleksincu Roko Kovacević, apsolvent šumarske akademije u Zagrebu; za podšumara treće klase okružne šumske uprave u Plevlju, Petar Mijušković, svršeni djak šumarske škole u Pišku i predjašni šumarski činovnik u Crnoj Gori; za podšumara treće klase okružne šumske uprave u Bitolju Ivan Simčić, svršeni djak zagrebačkog univerziteta* i šumarski dijurnista iste uprave, za podšumara četvre klase okružne šumske uprave u Skoplju Branko Živanović, svršeni djak šumarske škole u Pišku; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Belopolju Gligorije Sljerović, svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumarski dijurnista okružne šumske uprave u Brusu; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Prizrenu Kosta Joksimović, svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumarski dijurnista okružne šumske uprave u Arandjelovcu; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Peći Ljubomir Badžović, svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumarski dijurnista okružne šumske uprave u Prokupljiju; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Beranima, Aleksandar Kosić, svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumarskog dijurnista okružne

* Znatiželjni smo, kako veće studije je g. Simčić svršio, jer šumarstvo nije studirao u Zagrebu.

umske uprave u Beogradu; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Prištini, Petar Bunić, svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumaški dijurnista okružne šumske uprave u Loznicu; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Tetovu, Antun Kalinić, šumarski dijurnista iste uprave i raniji šumarski službenik u Dalmaciji; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Brzoj Panci, Pavle Popović, svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumarski dijurnista okružne šumske uprave u Kragujevcu; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Čačku Aćim Kosić, svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumarski dijurnista okružne šumske uprave u Kraljevu; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Bajinoj Bašti Dragiće Radovanović, svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumarski dijurnista okružne šumske uprave u Kraljevu; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Valjevu Petar Vasić, svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumarski dijurnista iste uprave; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Gornjem Milanovcu; za privremenog podšumara treće klase u Raškoj Milutin Dašljanović svršeni djak višeg kursa praktične šumarske škole i šumarski dijurnista iste uprave.

Ukazom od 12. novembra 1919. imenovani su: za vršioca užnosti pomoćnika glavnog direktora u glavnoj šumarskoj direkciji ministarstva šuma i rudnika, u rangu inspektora ministarstva prve klase, Vilim Čmelik inspektor druge klase odeljenja za komunalne i privatne šume iste direkcije.

U glavnoj šumarskoj direkciji ministarstva šuma i rudnika: za sekretara prve klase Manojlo Divjak, okružni umar treće klase okružne šumske uprave u Valjevu; za sekretara prve klase Mihailo Ljuština, sekretar četvrte klase iste direkcije; za knjigovođu, u rangu sekretara treće klase Vladimir Marković, dosadašnji knjigovođa u rangu sekretara četvrte klase; za sekretara pete klase Jovan Kraljević, podšumar prve klase okružne šumske uprave u Beogradu.

U okružnoj šumarskoj upravi u Beogradu: za okružnog šumara prve klase Dušan Popović, sekretar iste klase glavne šumarske direkcije; za podšumare prve klase Mihailo Marković Đorđe Janković, svršeni dak velike šumarske škole u Nansiju dosadanji državni pitomac. — Nadalje su imenovani: za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Loznicu Petar Bunić, privreme podšumariste klase okružne šumske uprave u Prištini, — po službenoj potrebi; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Brusu Stevan Vran-

ković, šumarski dijurnista okružne šumske uprave u Čačku i predašnji podšumar; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Nišu **Andrija Mladenović**, šumarski dijurnista iste uprave i svršeni đak višeg kursa praktične šumske škole; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Golupcu **Vladimir St. Živojinović**, šumarski dijurnista iste uprave i svršeni đak višeg kursa praktične šumske škole; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Aleksincu **Živojin Petrović**, šumarski dijurnista iste uprave i svršeni đak višeg kursa praktične šumske škole; za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Paradinu **Simo Ljubisavljević**, šumarski dijurnista iste uprave i svršeni đak višeg kursa praktične šumske škole, i za privremenog podšumara treće klase okružne šumske uprave u Prištini **Živojin Jevtić**, šumarski dijurnista okružne šumske uprave u Kruševcu i svršeni đaka višeg kursa praktične šumske škole.

Umirovljeni: **Dimitrije Josimović**, okružni šumar druge klase okružne šumske uprave Loznicu, na osnovu § 70. zakona o činovnicima građanskog reda.

c) Imenovanja kod šumskog odelenja zemaljske vlade za Sloveniju.

Šum. nadsavjetni inž. **Jos. Rustia**, za šefa i dvorskog savjet. gozd. odelka v Ljubljani u V. č. r.; nadkomesar inž. **Vinko Travirka** v Celju šum. savjetnikom; nadkomesar inž. **Ant. Šivić** u Ljubljani šum. savjetnikom; šum. komisar inž. **Franc Jenčić** v Kranju i **Emil Puppis** v Velikovcu šum. nadkomisarima; šum. komisari II. r. inž. **Anton Sodnik** i inž. **Ante Ružić** v Ljubljani šum. komisarima I. r.; šum. asistenti ing. **Zmajo Ziernfeld** v Snežniku, ing. **Franc Šulgaj** u Soteski i ing. **Cvetko Božić** v Grebinju šum. upraviteljima. Ing. **Jakob Kozjek** je iz Klane u Konstanjevicu i imenovan oskrbnikom tamojšnjega veleposestva.

Društvene vijesti.

Društveni oglas. Pošto društvena uprava imade svoj pretinac kod kr. poštanskog ureda „Zagreb, gornji grad,” to se g. g. članovi umoljavaju, da odsele sve novčane pošiljke (poštanske doznačnice) izvole slati jedino na naslov:

Hrvatsko šumarsko društvo, Zagreb, gornji grad poštanski pretinac, nipošto na uredništvo „Šumskog lista“ ili na osobu društvenog blagajnika. —

Na osobu potonjeg Zagreb, gornji grad, šumarski odsjek: neka se izvole upravljati jedino p i s m a odnoseća se na njegov djelokrug (uplata članarine, darovi društvenim zakladama i t. d.) —

U Zagrebu mjeseca ožujka 1920.

Aleksander Layer,
blagajnik:

Pripomoćnoj Köröskenjevoj zakladi darovao je Albin Leustek šumar grada Zagreba svotu od 25 K. t. j. polovicu honorara za člarak Šume malih sastojina u broju 11/12 1919.

Literarnoj Borošćevoj zakladi darovao je g. Albin Leustek šumar grada Zagreba svotu od 25 K., kao drugu polovicu honorara za članak Šuma malih sastojina u broju 11/12 1919.

Stari utemeljni članovi koji su nadopunili prijašnji utemeljitelji prinos na sadanju visinu.

Hrvatska ektskomptna banka, šumski odio Zagreb nadoplaćuje na u god. 1919 položenih 1000 K još 1000 K. Marko grof Pejačević Našice 800 K;

Novi utemeljiteljni članovi u god. 1920. Drvorezbarska tvornica d. d. Vrbovsko; Tvrdka Eisslera sinovi Vinkovci; Kopstein i Klein paropila, Slatina; Mitrovačka paropila d. d. Mitrovica; Našičko d. d. za industriju i trgovinu drva, Našice; Bothe i Ehrmann d. d. Zagreb; I. Frank et Comp. poduzetnik, Osijek; Slaveks d. d. Zagreb, Narodna šumska industrija d. d. Zagreb, Neuschlosova našička tvornica tanina i parapila d. d. Zagreb.

Zapisnik odborske sjednice hrvatskog šumarskog društva, održane dne 26 listopada 1919. u 10 sati prije podne u društvenim prostorijama u Zagrebu.

Prisutni: Predsjednik Milan barun Turković, II. podpredsjednik Drag. Trötzer, tajnik Dr. A Levaković, blagajnik Šandor pl. Lajer, te odbornici Rudolf Erny, Dionis Sever, Jure Dražić, M ne Divjak, Jovan Lazić, Slavoljub Slapničar, Andrija Perušić, Rudolf Pilepić, Dr. A Ugrenović, Josip Grünwald, Dr. V. Vučković i Milan Marinović.

Jer je društveni predsjednik morao brzo ostaviti sjednicu, te otići na zastupanje društva pri proslavi 100 godišnjice Vatroslava Lisinskoga, to je sjednici predsjedao II. potpredsjednik Dragutin Trötzer.

Dnevni red:

I. Predsjedatelj otvara sjednicu, te pozivlje tajnika, da pročita predašnja dva sjednička zapisnika.

Pošto na oba zapisnika nisu stavljene nikakove primjedbe, to su za ovjerovljenje preprošloga zapisnika delegirani odbornici Rudolf Erny i Dr. A. Levaković, a na ovjerovljenje zapisnika od zadnje sjednice odbornici Srećko Mayer i Rudolf Pilepić.

Nakon toga prelazi se na II. Izvješća. a.) Tajnik izvješćuje, da je odmah nakon zadnje odbor. sjednice tajničke agende od pređnjeg tajnika u redu preuzeo, zatim da je u smislu IV. predloga, iznešenoga u prošloj sjednici po podpredsjedniku g. Drag. Trötzeru, proveo sa profesorima Drom. Andrijom Petračićem i Drom. Gj. Nenadićem pregovore glede uređivanja Šum. lista. Prof. dr. Petračić da je odlučio ne prihvati se više pod nikakovim uslovima daljnog uređivanja šumarskog lista, a slične dojmove da je dobio i iz razgovora sa prof. Drom. Nenadićem.

Pošto se boji, da bi obzirom na to počevši od 1. I. 1920. uređivanje Šumarskog lista moglo pasti samo njemu na teret, a jer ga s druge strane sami tajnički poslovi vrlo zaokupljaju — više nego što njegovo zvanje može doprinjeti —, to moli, da ga se obzirom na to riješi tajničkih agenta.

Nakon svestrane rasprave zaključuje odbor na predlog odbornika Slapničara, da se do naredne glavne skupštine uredi pitanje tajništva i uređvanje šumskoga lista ovako:

Tajnik Dr A. Levaković vodi tajničke agende do konca 1919. Zatim u slučaju, da pregovori sa profesorima Drom. Andr. Petracićem i Drom. Gj. Nenadićem ostanu zbilja bezuspješni, preuzimlje uredništvo Šum lista, a tajničke agende predaje dosadanjem tajniku Srećku Mayeru. Jer su tajničke agende vrlo opsežne, pa da se tajnik po mogućnosti što više odtereti — barem koliko se tiče raznih mehaničkih poslova —, dozvoljava se tajniku, da si za obavljanje ovakovih poslova potraži pomoćnika uz mjesecnu nagradu do najviše 300 Kr.

b.) Predsjednik i ostali članovi odbora, kao i članovi finansijskog odbora izvješčuju o svojem djelovanju u pogledu zadatka, stavljenih im na prošloj odborskoj sjednici. —

Sva ova izvješća uzimaju se na znanje.

III. Čita se podnesak upravljen na ministra šuma i rudnika u pogledu organizacije šumarske službe u Hrvatskoj i Slavoniji.

Nakon malih ispravaka podnesak se prima u cijelosti sa zaključkom, da predsjedništvo sa upravnim odborom korporativno što prije pode u Beograd, te ovaj podnesak izravno izruči gosp. ministru šuma i rudnika uz zamolbu, da gosp. ministar kod predstojeće organizacije šumarske službe posluša glas onih, o kojima se kod te organizacije najviše radi, a to je velika većina šumara u Hrvatskoj i Slavoniji, koja je skupljena u ovom šumarskom društvu.

Nakon toga prelazi se na

IV. Eventualia a.) Dr. Ugrenović traži, da se predsjedništvo kod povje enika za prosvjetu u Hrvatskoj i Slavoniji upita, s kojeg razloga nije hrv. šumarsko društvo pozvano, da izašalje svoga delegata na sjednicu povjerenstva za izdanje riječnika „znanja i umjeća.“

Zaključuje se, da se povjereništvu za prosvjetu imade spomenuti upit odaslati, a za delegata u spomenutom povjerenstvu izabire se Dr Ugrenović s razloga, jer je njemu i inače već povjerena izradba hrv. stručne terminologije.

b.) Predsjedatelj predlaže da se kao novi članovi prime u društvo:

Inž. K. Grubić, šum. nadz. povjerenik, Split;

„ M. Kelez, Dubrovnik.

Antun Abrama kotar. šumar, Vrgorac (Dalm.)

August Martinčić, " " Split

Stjepo Pavličević, " " Supetar na Braču

Karlo Hanus, " Makarska

Josip Crkvenac nadšumar Belovar, Viktor Böhm. kot. šumar, Grubišno polje Gjuro Grlić šum. nadpovjerenik Varaždin, toplice

Josip Andrić, šumar. Vareš (Bosna) Dane Bulut, šum. asistent, Vareš, (Bosna)

August Černy, šumar, Vareš, Bosna.

Alojzije Jellen, " " "

Josip Gelić, " " "

Jng. Salih Omanović, šum. referent, Cazin (Bosna) Vaclav Novák, nadšumar u Kamenskom (Buč) Ernest Pixa, šum. upravitelj u Buču, Rudolf Körber, šum. upravitelj u Dragoviću (Spanovica) Adolf Terrer, šum. pristav u Pakracu, Oskar Sauer, trgovac drvom, Zagreb, Janko Šušterić šumar u Platku, pošta Čavle (Lokve), Damjan Muždeka, kr. šumar. inžinir, Novaka, Stanko Bilinski šumar. inžinir, Vinkovci, Joso Ambrinac, kr. šumar. inž. pristav, Vrbanja. Svi ovi primaju se jednoglasno za društvene članove.

c) Predsjedatelj saopće, da gremij zagrebačkih knjigotiskara opet povisuje cijene tiskarskim proizvodima dopisom svojim od 29. rujna 1919.

Odstupa se financijalnom odboru, da on tu stvar u interesu društva uredi:

d) Dr. Ugrenović kao zastupnik vlastelinstva Pakrac traži informacije o tome, gdje bi se dalo nabaviti primjerena množina sjemena jele i crnog bora na području našega kraljevstva.

Zaključuje se, da se društvo obrati na trgov. obrtničko komoru, da ova saopći imenik trgovaca, koji se bave kupovanjem i prodavanjem sjemena od listača i četinjača.

e) Predsjedatelj čita molbu kotarskog šumara na suspenziji Josipa Schmidta u Perušiću, neka bi se društvo zauzelo, da se postupak protiv njega već jednom kraju privede, jer on u stanju, u koje je uslijed suspenzije zapao, već ne može duže izdržati.

Zaključeno je, da se na mjerodavnom mjestu ima u tom smislu što prije intervenirati.

Pošto dalnjih predmeta nije bilo, zaključuje predsjedatelj sjednicu. Ovjerovljenje ovoga zapisnika obavit će se na narednoj sjednici.

Predsjedatelj:

Dragutin Trötzer

II. podpredsjednik

Rudolf Erny v. r.

Jure Dražić v. r.

Tajnik:

Dr. Levaković v. r.

Zapisnik o odborskoj sjednici hrvatskog šumarskog društva, održanoj dne 20. prosinca 1919. u 3 sata popodne u društvenim prostorijama u Zagrebu.

Predsjedao je društveni predsjednik Milan barun Turković u prisutnosti tajnika Dra. A. Levakovića, blagajnika Š. pl. Lajera, te

odbornika R. Ernya, J. Dražića, Mane Divjaka, Rudolfa Pilepića, Dra. A. Ugrenovića i Dra. V. Vučkovića.

Nakon kratkog pozdrava od strane predsjednika prešlo se na dnevni red i to:

Točka I.

Čitanje i ovjerovljenje zapisnika od prošle sjednice.

Nakon pročitanja ovoga zapisnika izabrani su za ovjerovljenje istoga odbornici R. Erny i J. Dražić.

Točka II.

Izvješće o tekućem poslovanju

Blagajnik izvješćuje, da je od početka poslovne godine 1919./20. stanje društvene blagajne ovo:

Ukupni primici u gotom K 11313·19, u efektima K 53387·90,
" izdatci " " " 11190—,

Ostatak u gotovom K 123·19, u efektima K 53387·90. Efekti sastoje iz:

2 vinkul. 4·5% komunalne zadužnice hr. slav. zem. hipot. banke u Zagrebu u nominalnom iznosu od . . . . . K 3,000—,

6 vinkul. 4·5% založnica I. hrv. štedionice u Zagrébu u ukupnom nominalu od . . . . . K 10,000—,

37 drž. zadužnica ratnog zajma u ukup. iznosu od K 4 600—,

1 blagajničke priznanice mjenjačnice I. hr. štedionice na sup. skrib. ratni zajam, koja glasi na . . . . . K 500—,

Čekovnog računa mjenjačnice I. hrv. šted. na K 32,989·90,

tek računa hrv. eskomp. banke u Zagrebu na K 2,000—, državnog bona na . . . . . K 298—,

Ukupno K 53,387·90,

Stanje Köröskenyeve:

primitak	K 17,418·95,
--------------------	--------------

izdatak	K 1,270—.
-------------------	-----------

Ostatak	K 16,148·95,
-------------------	--------------

Ovaj ostatak sastoji se iz:

8 vinkul. 4·5% komunalnih zadužnica hr. slav. zem. hipot. banke u Zagrebu u ukupnom iznosu od . . . . . K 7200—

13 vinkul. 4·5% založnica I. hrv. štedionice u Zagrebu u ukup. nomin. iznosu od . . . . . K 7200—,

Vinkul. uložnice I. hrv. štedionice u Zagrebu sa K 1,748·95,

Ukupno K 16,148·95,

Stanje Borošičeve zaklade:

primitak	K 9686·81,
--------------------	------------

izdatak	K 1197·93,
-------------------	------------

Ostatak	K 8488·88,
-------------------	------------

koji se sastoji iz :

16 vinkul.	4·5%	založnica I. hrv. štedionice u Zagrebu u ukupnom nominalu od	K 6900·—,
Vinkul.	uložnice I. hrv. štedionice u Zagrebu sa stanjem od	K 1434·78,	
gotovine od		K 154·10,	
		Ukupno K 8488,88,	

Novo ustanovljenu članarinu sa 60 Kr. na godinu uplatilo je do sada 16 starih članova i 1 novi.

Utemeljiteljni prinos uplatilo je :

11 novih članova po K 1000·—, 4 nova člana po K 2000·—, a 4 stara člana nadoplatila su po 800 Kr. što čini ukupno K 22,200.

Revizori Dr. Vučković i R Erny izvješćuju, da su 17.XII. t. g. preispitali blagajničko rukovanje i pronašli sve u redu i to kako je gore navedeno.

Sva se ova izvješća uzimaju na znanje.

Tajnik izvješćuje ovo :

U izvršenju odborskih zaključaka, stvorenih na sjednicama od 14.IX. i 26.X. o g. poslano je :

1. Na ministarstvo šuma i rudnika u Beogradu, te na šumarski odsjek ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu pod br. 82 ex 1919. molba za novčanu pripomoć u svrhu, da se omogući nesmetano izlaženje Šumarskog lista ;

Uzimlje se na znanje.

2. Na ministarsvo šuma i rudnika u Beogradu, na šumarski odsjek u Zagrebu, te na šumsko - gospodarstvene uredе svih imovnih općina u Hrvatskoj i Slavoniji pod br. 83. ex 1919. zamolba glede oglašivanja svih dražba, jeftimba i t. d. u Šumarskom listu.

Uzimlje se na znanje.

3. Poziv članova glede podmirenja zaostale članarine i oglas glede povištene članarine počam od 1.X. t. g. učinjen je u šum. listu br. 9. i 10.

Uzimlje se na znanje.

4. Šum. industrijalci i trgovci drvom pozvani su posebnim dopisima, da kao utemeljitelji pristupe šum. društvu.

Uzimlje se na znanje.

5. Isto tako pozvani su stari utemeljiteljni članovi, da uplate diferenciju između sadašnje i prijašnje pristojbe za utemeljiteljno članstvo.

Uzimlje se na znanje.

6. Svi veliki šumovlasnici umoljeni su dopisom pod br. 84 ex 1919., da svoje nadlugare o vlastitom trošku začlane za redovite članove.

Uzimlje se na znanje.

7. Imovne općine zamoljene su skupnim oglasom u šum. listu, br. 9. i 10., neka bi od svojeg činovničkog i lugarskog osoblja

društvenu članarinu i nadalje ubirale, te je društvenoj upravi kumulativno dostavljale.

Uzimlje se na znanje.

8. Na ministarstvo saobraćaja upravljena je pod br. 85. ex 19.9. zamolba, neka bi vanjskim članovima upravnog odbora jedanput za svagda dalo pogodnost, da na sjednice upravnog odbora mogu dolaziti uz uplatu polovične vozne pristojbe na drž. željeznicama.

Uzimlje se na znanje.

9. Poziv članova na prikupljanje i dostavljanje materijala u svrhu sastavka jedinstvene šumarske i drvarske terminologije dostavljen je pod broj. 86. uredništvu šumar. lista, te će biti odštampan u dvobroju 11. i 12. Is o tako obavešteno je uredništvo pod br. 87. o zaključku odbora, da se u šum. listu ima otvoriti posebni stupac za pitanje i odgovore, te za razne stručne rješidbe.

Uzimlje se na znanje.

10. Pod br. 66. i 67. ex 1919. odaslan je na ministarstvo šuma i rudnika memorandum obzirom na velike pljačke, koje su se prošle zime u našim šumama desile, kao i gledom na oštar i brz progon svih šumskih prestupaka, te strogo utjerivanje šumsko odštetnih iznosa.

Uzima se na znanje.

11. Na povjereništo za prosvjetu u Hrvatskoj i Slavoniji odasljana je pod broj 64. ex 1919. zamolba, da u buduće na sjednice povjerenstva za izdanje riječnika „znanja i umjeća“ pozivlje i hrv. šumar. društvo.

Uzima se na znanje.

12. Novo-primljeni članovi obavešteni su o tome pod br. 75. ex 1919., te su im ujedno dane neke informacije o dužnostima redovitih članova.

Uzima se na znanje.

13. Pod br. 59. ex 1919. za tražene su od trg. obrtničke komore u Zagrebu informacije glede trgovaca u našem kraljevstvu, koji se bave kupnjom- i prodajom šum. sjemenja.

Dobiven je odgovor, da takovih trgovaca u našem kraljevstvu nema.

Uzimlje se na znanje.

14. Pod br. 48. ex 1919. odasljana je na šumarski odsjek u Zagrebu zamolba, da disciplinarnu istragu protiv kot. šumara Jos. Schmidta što prije kraju privede.

Uzimlje se na znanje.

15. Na zamolbu slovenskog šumar. društva zaprimljen pod br. 37. ex 1919. za informacije u pogledu osoba, koje mogu biti članovima našega društva, odgovoreno je pod istim brojem, te je rečeno, da redovitim članom hrvat. šumar. društva može biti svatko, koga odbor većinom glasova za člana primi.

Uzimlje se na znanje.

16. Molbi Vinka Pleše, slušača šumarstva u Zagrebu, zaprimljenoj pod br. 38. ex 1919., da mu se ponovno u tečaj stavi jubilarni štipendij društva, jer se je povratio iz vojništva, udovoljeno je obzirom na zaključak upravnog odbora, stvoren na sjednici od 19. XII. 1919., pod toč. II., 2, h.

Uzimlje se na znanje.

17. Pod br. 57. ex 1919. poslana je ministarstvu šuma i rudnika u Beogradu predstavka za poboljšanje položaja lugara z. z. (u izvršenju zaključka, stvorenog na redovitoj glavnoj skupštini od 26.IX. 1919.)

Uzimlje se na znanje.

18. U izvršenju zaključka, stvorenog na redov. glavnoj skupštini od 13. IX. 1919. gledom na promjenu društvenih pravila poslana je pod br. 81. ex 1919. kr. zemalj. vlasti, povjereništvu za unutarnje poslove u Zagrebu, molba za potvrdu novih pravila.

Uzimlje se na znanje.

19. Na zamolbu Iv. Sigotta, tvorničara oružja u Borovljiju, upravljenu na uredništvo šum. lista za informaciju o visini pristojbe za oglašivanje u šum. listu, odgovoreno je na predlog uredništva pod br. 112. ex 1919., da pristojba za oglašivanje kroz cijelu godinu stoji 840. Kr.

Uzimlje se na znanje.

20. Na zamolbu Pere Trputca iz Clevelandu u Sj. Americi za informaciju glede godišnje preplate za šum. list, te za obavijest, dali bi mu se mogla i uz koju cijenu prodati zaostala potpuna godišta od god. 1914 do 1919., odgovoreno je pod br. 113. ex 1919., da godišnja preplata za Ameriku iznosi 2·5 dolara na godinu, te da zaostala godišta od god. 1914 do 1919. može dobiti za ukupni iznos od 15. dolara

Uzimlje se na znanje.

21. Na zamolbu Ing. A. Odlaseka u Borovljiju, da mu se dosta-vlja šum. list, za koji je voljan odmah preplatu priposlati, odgovoreno je pod br. 136. ex 1919. sa upitom, da li je voljan biti redovitim članom šum. društva, te mu je odmah priopćena visina godišnje članarine naprama visini godišnje preplatnine za nečlanove.

Uzimlje se na znanje.

22. Valovnica o kućnoj najamnini za godinu 1920. predana je kod gradskog poreznog ureda dne 6. XII. 1919. (exh. br. 124. ex 1919.)

Uzimlje se na znanje.

Točka III.

Rješavanje prisjelih podnesaka.

1. Slov. šumar. društvo u Ljubljani moli, neka se podpredsjednik našega društva Dr. Gj. Jovanović, koji je ovlašten na pregovaranje sa bosanskim i srpskim šum. društvom oko sjedinjenja, ovlasti, da i sa slov. šum. društvom u tom predmetu stupi prigodice u usmeni saobraćaj. (br. 62. ex 1919.)

Zaključeno je, da se najprije Dr. Jovanović ima pozvati, neka pismeno izvjesti o rezultatima svoga pregovaranja sa bosanskim i srpskim šumar. društvom, a onda će se tek event. i sa slov. šum. društvom stupiti u usmeni saobraćaj.

2. Kr. sudb. stol u Petrinji umoljava, da se u prijeporu između grada Petrinje i Hrv. eskomptne banke u Zagrebu za obavu pretečnog očevida priopće imena osobâ koli sa teoretskom toli i praktičnom naobrazbom, koje bi se u svrhu navedenog očev da imale imenovati sudbenim vještacima.

Predsjedništvo priobčilo je pod br. 92. ex 1919. imena ove četvorice šumarskih stručnjaka: 1. Josip Heckner, šum. nadzornik, Zagreb; 2. Dr. A. Levaković, profesor, Zagreb; 3. Velimir pl. Köröskeyi, šum. nadpovjerenik, Zagreb; 4. Jovan Lazić, šumarnik, Petrinja.

Zaključuje se, da se navedenom sudbenom stolu predlože u istu svrhu još 4 druga vještaka uz izričitu zamolbu, da sudb. stol još i sa ovom drugom četvoricom izvoli raspolagati samo u slučaju, ako mu ne stigne slični prijedlog od strane trgovačko-obrtničke komore ili kojeg drugog trgovačkog gremija. Imena ove druge četvorice jesu ova:

1. Rudolf Pilepić, trgovac drvom, Zagreb; 2. Milan Prpić, trgovac drvom, Zagreb; 3. Josip Kohn, trgovac drvom, Zagreb; 4. A. Turčić, st. trgovac drvom, Sisak.

3. Dr. A. Ugrenović upravio je na predsjedništvo podnesak, u kojem traži, neka se na mjerodavno mjesto upravi: a.) Predstavka za što skoriji osnutak instituta za šumske pokuse, b.) Predstavka, da se zaprsegnutom šumarskom i lugarskom osoblju dozvoli posjedovanje vojničke puške i nošnje iste u službi, te neka se dozvoli, da se to oružje može ili kupom nabaviti od državnog arsenala ili da se ono za vrijeme potrebe iz ovoga arsenala jednostavno izda rečenim zaprsegnutim organima na porabu, dakako uz jamstvo službodavca (br. 93. ex 1919.).

Zaključeno je, da se obje predstavke imaju na mjerodavna mjesata dostaviti, te da predlagач za prvu predstavku izradi koncept, dočim je ovaj za drugu predstavku već izrađen.

4. Istup iz društva najavljuju ova g. g. članovi:

Stjepan Hankoy, šum. nadzornik u m., Valpovo; Rudolf Brosig, nadšumar u m., Milovi Češka; Vilim Tölg, šum. nadsavjetnik u m., Zagreb; Tomo Bogojević, protustavnik, Belovar.

Uzimlje se na znanje.

5. Dragutin Czernitzky, nadšumar u Skradu, moli, da ga se primi za člana. Exh. br. 101. ex. 1919.

Prima se za člana

6. Andrija Perušić, kr. šum. nadinžinir u Beogradu, moli, da ga se radi znatne udaljenosti od Zagreba, radi skupoće putovanja i radi opterećenosti u službi riješi dužnosti društvenog odbornika. Exh. br. 121. ex 1919.

Molba se ne uzimlje na znanje obzirom na to, što je molitelj radi svoga stalnog boravišta u Beogradu u stanju, da ondje kao

odbornik interese šumar. društva osobno zastupa. No obzirom na u molbi navedene okolnosti opršta ga upravni odbor od dolaženja na odborske sjednice u Zagreb.

7. Dragutin Benko, vlasnik tiskare u Petrinji, nudi društvu na prodaju svoju tiskaru i to uz svotu od 120 hiljada Kruna, Exh. br. 140. ex 1919.

Odstupa se financijalnom odboru, da stvar prouči i prijedlog stavi.

Točka IV.

Razdoba potpora.

1. Čita se molba umirovlj. profesora Franje pl. Kružića za potporu iz društvenih sredstava.

Odbor konstatuje, da molitelj nije član društva, te se zato molba odbija, budući da se nečlanovima ne podjeljuju potpore.

2. Za potporu iz Köröskenyeve zaklada stiglo je u svemu 12 molba. Od tih imaju glasom zakladnice Köröskenyeve zaklade pravo dobiti potporu 9 moliteljica, dočim Kata Jurković, Gabrijela Malin i Draga Guči nemaju na potporu pravo, jer njihovi muževi nisu bili članovima navedene zaklade.

Zaključeno je, da se potpore podijele: Dragi Brosig, Maci Cesaric, Marija Furlan, Milki Gürtler, Franjici Kern, Emiliji Perc, Mariji Sekula, Petri Šimić, Anki Vraničar.

Točka V.

Eventualni predlozi.

a) Odbornik Pilepić ističe, da financijalni odbor stoji u dogovoru sa trgovcem vina Ljud. Rosenbergom glede iznajmljenja podrumskih prostorija u Šumarskom domu za spremište vina. Prediaže, neka odbor u tom predmetu izjavi svoje stanovište.

Zaključuje se, da se financijalni odbor ovlasti, neka u ime upravnog odbora sklopi u tom predmetu ugovor sa Rosenbergom, ali pri tom neka se budno drže na oku pređašnji ugovori s vladom, te neka se pazi na to, da se nebi u taj novi ugovor uvrstila i koja prostorija, koja je već vlasti za šumar. akademiju iznajmljena. Osim toga valja Rosenberga ugovorom vezati na onaku uporabu tih prostorija, koja ni najmanje neće smetati izvršivanju obuke u gospodarsko-šumarskom fakultetu.

b) Blagajnik čita novi cijenik tiskare i litografije C. Albrecht za štampanje i otpremu Šumarskog lista i Lugarskog vijesnika (od 13 XI. 1919.), prema kojem su cijene naprama pređašnjima vrlo poskočile, pak se osim toga od strane tiskare još napominje, da ni te cijene nisu za budućnost obvezatne, jer one svaki čas mogu još više poskočiti.

Upravni odbor ne nalazi drugog izlaza, već predloženi cijenik prihvati.

c.) Odbornik Dr. Vučković predlaže, neka se brodska imovna općina u Vinkovcima zamoli za otpis ostatka duga u iznosu od 49226 K 31 fil., jer društvo ima vrlo velike godišnje izdatke oko izdavanja Šumarskog lista i Lugarskog vijesnika koji bi izdaci već u skoro vrijeme mogli upravo u nedogled poskočiti. Također potreba, da se što prije pristupi k izdavanju šumarskih sručnih knjiga, nalaže društvu kategorički, da što više smanji izdatke na drugoj strani, a to nije moguće provesti, doklegod je društvo navedenimi drugom opterećeno.

Zaključuje se, da se u tom smislu ima brodska imovna općina za otpis navedenog duga zamoliti

Pošto drugih predloga nije bilo, zaključuje predsjednik sjednicu Ovjerovljenje ovoga zapisnika obaviti će se na narednoj sjednici.

Predsjednik :

Milan barun turković v. r.

Tajnik :

Dr. Levaković v. r.

Mane Divjak v. r.

Jure Dražić v. r.

Stališke vijesti.

Važniji članci o našem šumarstvu u drugim časopisima.

Hrv. Drvotrzac od 10.XII. 1919. imade članak: **Svjetsko tržište drvom i kraljevstvo S H S.**

Danas dolaze za izvoz tvrdog drva u račun samo Amerika, Japan i Kraljevstvo Srbija, Hrvata i Slovenaca. Naše Kraljevstvo stoji za izvoz u europske zemlje uza sve to, što imade protiv sebe dva ovako moćna faktora, na prvom mjestu, jer i gleda kvalitetu, a i gleda kvantitete ne mogu ni Japan ni Amerika da osvoje naša glavna tržišta, jer u prvom redu ne raspolažu besprikornom robom, a raspoloživa tonaga ne dosiže za prevoz znatnijih količina drva, a osim toga je to drvo radi valute skupo, tako, da danas stoji u Franceskoj 1 m^3 fine piljene hrastovine preračunano prema našoj valuti 5-8000 K.

Uza sve ove poteškoće osvajaju Japan i Amerika europsko tržište iz razloga, jer je nabava naše robe uslijed raznih okolnosti, naročito radi prevoza nemogućom postala. Od uređenja prometnih prilika ovisi sve naše blagostanje.

Danas treba Francuska za sebe i ostale države, koje preko nje drvo nabavljaju, oko jedan milijun kubika finijega drva. Ta će količina nakon namirenja ove velike potrebe poslije rata padati, a redovita godišnja potreba iznašat će oko 100.000 kubika.

Naše zalihe na izrađenoj robi iznašaju oko pol milijuna kubika. Sa ovom količinom možemo podmiriti polovicu potrebe glavnih vanjskih tržišta. No zanima nas pitanje, dali je naše kraljevstvo kadro godišnje baciti na inozemna tržišta 100.000 m^3 drva, t. j. dali je kadro podmirivat normalnu potrebu tržišta.

Kraljevstvo S H S. ima oko 15 milijuna jutara šume, koje odbacuju najmanje godišnji prirast od 20 milijuna kubika Valjanom ekonomijom smo jamačno kadri, bez obzira na naše potrebe, za in-

zemstvo izvesti količinu od 1% ove robe, što bi nam dovelo godišnji prihod od pol milijarde kruna, što bi na našu bilancu uvoza izvoza i te kako djelovalo.

Zato treba da učinimo sve moguće, da se naše šumarstvo i industrija drvom što bolje razvije. Dobrim gospodarenjem moći ćemo mi producirat ne 20 milijuna, nego 50 milijuna kubika, a moći ćemo izvesti ne sto tisuća kubika nego daleko više. U našem šumarstvu treba mnogo rada, zato naše šumarstvo moraju voditi prokušane sile. Politika u šumarstvu nema mesta, rad je najbolja politika, jer tko radi, tko stvara, taj polaže najčvršće temelje našem mladom kraljevstvu.

Hrv. Drvotrzac od 20. XII. 1919. donaša članke: **Gradnja drvenih kuća u Zagrebu.**

Pisac navada, da je danas potrebno u Zagrebu oko 3000 stanova. Zidanjem novih kuća u dogledno vrijeme neće se doskočiti ovoj oskudici, a osim toga stoji takva zidana kuća sa stanom od 3 sobe 250000-300000 kruna. Dok dodemo u normalne prilike, proći će oko 10 — 20 godina. Da se stanbeno pitanje riješi najbržim i najkratčim putem, smatra pisac izgradnju drvenih kuća (2 — 3 tipa uz trošak kuće oko 50000-60000 K.) jedino provedivom metodom, koja u opće u obzir dolazi.

O amerikanizmu u šumarstvu. Pisac govori u članku o amerikanizmu u opće, t. j. da svaki čovjek bez obzira na svoju izobrazbu, bez obzira na svoj društveni položaj, sveze i protekcije mora doći onamo, gdje bi najviše mogao razviti svoje snage i gdje bi se njegova sposobnost mogla najjače očitovati. Navada mnenje českog šumara Ed. Korselta u tom pitatanju obzirom na šumarski život i ispite šum. namještenika. Inž. Korselt nije skon uvađanju amerikanizma kod nas, dok nismo „Amerika“ Amerikanizam je proizvod stoljetnog razvoja uz posve drukčije prilike i preduvjete, nego li je razvoj kod nas (u Českoj republici) prije prevrata, pa prem demokrata od prije rata s demokratizmom našeg novog doba ne može se ing. Korselt suglasiti, dok ne bude osnovan na uzajamnom poštovanju svih slojeva bez razlike i socijalno pravedan za sve prema zasluzi. U cijelom javnom životu, pa i u šumarskoj struci javlja se težnja za socijaliziranjem izobrazbe u tom smislu, da se dividenda (mjesto i plaća) ne isplaćuje prema visini uložaka i broju kupljenih nica (godine studija i znanje) nego prema sili vike i jakosti šake pojedinih dioničara. Neznalice, pripuzi, lijenčine, fičfiriči, i ništarije ili neizobraženi ljudi budu postavljeni na najistaknutija mje:ta a prema tomu i plaćeni, a to rada demoralizaciju. Mladi ljudi vide, da se uspjeh u životu ne postizava poštenim radom i trudom, nego drugim, sasmost drugim putevima. Počima, da se širi sistematsko nastojanje, da se snizi vrednost studija, da se obezvredi rad razuma. Napadno je, da se navala za nivelliranje vodi baš najoštrije protiv onih, koji imaju najvišu kvalifikaciju, prema moralki mase, da budu svladani oni, kojih je najmanje. Ljudi bi morali da urede svoj međusobni

život tako, da budu priznati prema vrednosti svoje izobrazbe i karaktera, a ne prema tome, kakovu legitimaciju nose u džepu i koliko strančara imaju za sobom, sve prema onoj, da ni sto vrabaca zajedno neće zapjevati pjesmu slavuljevu, ni sto političkih praktičara zajedno ne će stvoriti jednog Palockog.

Hrv. drvotržac od 1. I 1920. donaša članak: **Nova godina i osvrt na minulu.** U šumarskim krugovima stojala je prošla godina pod dojmom znamenite glavne skupštine od 29. prosinca 1918., svakako jedne od najljepših i znamenitijih glavnih skupština Hrv. s' avonskog šumarskog društva od početka ovog društva, koja je išla za tim, da udesi novi pravac u našem šumarstvu, osnovan na novim prilikama, novom vremenu, kojega proživljujemo. Reorganizacija službe i unifikacija uprave, te čišćenje stranih elemenata iz službe bili su tenor sviju zaključaka. Sumsku politiku vodilo je novoosnovano ministarstvo šuma i rudnika u Beogradu. Prvi naš ministar dr. Spaho započeo je poslove oko organizacije ministarstva i šumarstva u cijeloj Jugoslaviji, ali uslijed političkih prilika brzo je otstupio kao ministar i nije dospio, da provede koji važniji akt. Kratko vrijeme iza njega upravljao je sa ovim resorom provizorno potpredsjednik kabinetra dr. Korošec, ličnost puna energije, brzog shvaćanja i odluke. Za njega izrađena je osnova o rastavi uprave državnih šuma u Hrvatskoj i Slavoniji od uprave ostalih šuma, koju je Narodno vijeće provedlo i što su naši domoljubni i stručni krugovi za vrijeme mađarske uprave uvijek tražili. Makar je tek poslije ta osnova provedena, moramo sa žalbom upisati djelomično u grijeh dru Korošcu tu najveću pogrešku, što ju je ministarstvo učinilo na preporuku nekih naših istaknutih šum. upravnika, kojima je više bilo do ličnih nego do stvarnih interesa. Iza dra Korošca bio je ministrom šuma i rudnika Pavle Marinković, čovjek diplomata i gjentelmen, sa širokim vidokrugom i pronicavim pogledima. On je prvi stupio u doticaj sa našim šumarima, pohodio je i pogledao šumarski odsjek, primio izaslanstvo Hrv. slav. šumarskog društva i saslušao želje profesorskog zbora kr. šumarske akademije (dr. Nenadić i dr. Petračić). Ovaj nastup naših profesora u stvari reforme akademije bio je od odlučnog značenja po najpovoljnije rješenje ovog pitanja, te se Pavlu Marinkoviću, kasnijem ministru prosvjete ima zahvaliti, da je na univerzi u Zagrebu osnovan gospodarsko — šumarski fakultet. Inače je za njega provedena i potpisana razdioba državnih šuma od ostalih, dakle provedena decentralizacija u šumskoj upravi, kojom je zadan smrtni udarac svakom naprednom radu u šumarstvu. Iza ministra Marinkovića došao je za ministra šuma i rudnika ministar Anton Kristan, za kojeg ima nade, da će neke odlučne promjene izvesti.

Savjetnik ministara bio je glavni direktor dr. Vasić. On je na sebe preuzeo dužnost stvaranja novoga ministarstva, za koje nije imao uzora nigdje u Europi. Njegova uredba o organizaciji samoga ministarstva spada u najbolja njegova djela, a isto tako i njegov naum o nacionalizaciji bosanske šumske industrije. Sa Hrvatskom

nije g. Vasić imao mnogo sreće radi naredbe o rastavi državne uprave, pa je za požaliti, što je muž ovako odličnog položaja i spreme zapo u pogriješke, koje se teško popravljaju.

Među istaknute ličnosti u hrvatskom šumarstvu god 1919 spadaju zem. šum. nadsavjetnik Marino de Bona i drž. šum. nadsavjetnik Dragutin Polaček. Dok je prvi stajao na stanovištu jedinstva uprave, to je nadsavjetnik Polaček radikalno zastupao rastavu državne šum. uprave od zemaljske, kao što je to bilo za doba madžarske vlade.

Možemo načiniti kratki resume, da se naše nade nisu ispunile, ali da se je mnogo radilo i mnogo borilo, pak ćemo bit zadovoljni, ako će se plodovi te borbe javiti u god. 1920., u koju ulazimo. (Šta što se pisac ovoza članka nije osvrnuo i na prošlogodišnju glavnu skupštinu, koja je išla za sjedinjenjem svih šum. društava u Jugoslaviji u jedno šum. društvo, a koju su namisao neka gospoda kolege zavukli iz neznačnih političkih razloga, Ur.)

Hrv. Drvotržac od 10. I. 1920. donaša članke a) O potrebi znanstvenog istraživanja u šumarstvu.

U članku g. pisac navada, kako Francuska, Njemačka i druge države žrtvuju velike svote za šumarske studije u kabinetima i za znanstvena istraživanja u naravi — na samim objektima. Mi se rezultatima tih istraživanja koliko se mogu na naše prilike prenjeti koristimo, no to nas ne lišava dužnosti, da i mi žrtvujemo za ta istraživanja. Važno je to već i radi toga, što razni podatci o prirastu, massama i t. d. ne vrijede potpuno i za naše stojbinske prilike, u kojima je prirast drukčiji nego u sjevernijim zemljama. Do sada nemamo ni jedne pokušne postaje, nemamo valjane šumske statistike, ne vodimo opažanja o raznim bolestima, od kojih smo trpili štete na miljune kruna i t. d. Tek kada započнемo i sa znanstvenim istraživanjima, za koja treba osigurati novac, moći ćemo govoriti o racionalnom jugolavenskom šumarstvu.

b. Članak Bosanska šumska industrija. Ovaj članak donašamo u cijelosti.

U „Riječi“ od 3. siječnja izašao je članak pod gornjim naslovom, kojega u cijelosti donašamo kao karakteristiku za naše prilike, a ujedno i kao dokaz za naše tvrdnje da ministarstvo šuma nije za to tu, da rješava molbe lugara, nego da se bavi sa velikim stvarima, kojih imade na pretek i previše, a od kojih još niti jedno riješno nije. Članak glasi:

„U Bosni i Hercegovini sječe se prema statističkim podacima oko 2 milijuna kubičnih metara što mekanog, što tvrdog drveta za industrijalne svrhe. Najveća šumska industrijska poduzeća u srednjoj Evropi nalaze se u Bosni. Rezani drveni materijal bosanski podmračavao je znatan dio potrebe u Italiji, Egiptu, Tunisu, Južnoj Africi, Senegalu, zapadnoj Africi. Od evropskih zemalja najviše je izradjenog materijala iz Bosne trošila Engleska pa za njom Njemačka. Za vrijeme rata zapeo je sav izvoz, ali se za ratne potrebe veoma mnogo trošilo drvenog materijala.“

Pa ipak je šumska industrija u Bosni zapela i malaksala.

Velika poduzeća stranih kapitalista radila su veoma malo, a najveće šumsko poduzeće u Bosni došlo je skoro do na rub propasti. To je Steinbeisovo poduzeće. Ono se ne nalazi više u tujim rukama Većinu dionica t. j. 93% imade-erar u rukama, pa ipak ovo poduzeće stoji najlošije od svih poduzeća u zemlji. U tom poduzeću, koje imade dobro uredjene željeznice od nekoliko stotina kilometara, siječe se godišnje 500.000 kubičnih metara mekanog drveta.

Do rata bilo je to uzorno uredjeno poduzeće. Svojom solidnošću i preciznošću nadmašavalo je sva druga poduzeća. Od kada je erar kupio akcije i u upravu postavio svoje činovnike, ovo je poduzeće počelo rapidno propadati. Činovničko ravnateljstvo, koje ne sudjeluje na dividendi, nema pravog interesa za društvo, ono ne radi kako treba i zato društvo propada. Danas je Steinbeisovo poduzeće dužno preko 27,000.000, a sve naprave, mašinerije, željeznice zahrdjavaju od nemara i nerada.

U ovakovim poslovima uspješno može da radi samo privatna inicijativa. Ona ne treba da bude isključivo kapitalistička.

I radnik treba da ima jak interes na razvitku i uspjehu poduzeća. Ovako, kako je dosada bilo, najgore je. Društvo ovo treba za sanaciju ogromne kapitale i posebne stručne snage. Dulje ne može ostati kako je do sada bilo. Promjene moraju apsolutno nastupiti. S tim poduzećem vezana je i velika tvornica celuloze, koja je zbog nerada Steinbeisovog poduzeća obustavila rad. Kolika je to šteta ekonomска, finansijska i trgovачka za nas? Ne treba glavu sakrivati kao noj u pjesak, nego istini u oči pogledati i tražiti korenita lijeka zlu, što leži na bosanskoj šumskoj industriji. Učinjen je pokušaj nacionalnih novčanih zavoda, da oni sudjeluju kod sanacije i podizanja bosanske šumske industrije. Naši novčani zavodi veoma se teško odlučuju na ovakove poslove. Jedno ih plaši ogroman kapital, koji se odmah mora uložiti, a drugo boje se da će zbog pomanjkanja stručnih sila posao nazadovati. Ove bojazni nisu opravdane. Što se tiče finansijske strane, to smo sigurni, da će veliki kapitalisti kod naših saveznika engleskih, francuskih i američkih veoma rado kapitalom sudjelovati u takvim poduzećima. Za osvajanje svjetskog tržišta to je od osobite važnosti. Što se tiče stručnih snaga, to ih kod nas imade veoma odličnih, koji ništa ne zaostaju za onim strancima, što su do sada eksplorisali naše šume.“

Ovako „Riječ“

Moramo odmah na početku primjetiti, da se je u ovom predmetu povela opsežna debata u javnosti i interesovanim krugovima. Nastojalo se je stvar svesti na pravu mjeru, jer se mora priznati, da su strojevi u priličnom redu, prem mnoge mašine propadaju već iz tog jedinog razloga, što ne rade — pa makar se i držale u redu. Isto tako propada i drveni materijal u šumi i na skladištu, ako se na vrijeme ne izvaja ili stručnjaci ne pohranjuje.

To su činjenice, koje se ne dadu demantovati s nijedne strane. Da ova poduzeća ne rade u punom opsegu, to nam je poznato, a od tuda proizlaze gornje stvari — same po sebi.

Nas ali stvar ne zanima sa te strane — jer konačno u Bosni su sve industrije nazadovale, od dana prevrata uslijed poznate tendencije — da se svi stranci istjeraju. Sjećamo se i jedne interpretacije tadašnjeg opozicionalnog zastupnika Kristana, koji je progovorio proti izgonu stranih radnika iz razloga, što će posao zapeti, jer ih nismo kadri nadomjestiti sa domaćima. To je politička strana ove nedraće — to je donijelo sobom vrijeme, burno prevratno — koje imade i svojih dobrih strana. Naoštarijoj kritici moramo ali da podvrgnemo tendenciju gornjih redaka, koji dozvoljavaju, da je tamo u Bosni zlo, da propadaju milijuni, da se vrlo slabo radi, da uprava ne valja, i to sve iz razloga da stvori raspoloženje u javnosti, da se u Bosnu posredovanjem ministarstva u njena najveća poduzeća uvedu strani kapitalisti baš onako, kao što je svojedobno austrijsko ministarstvo uvelo Steinbasa, Ortlera i druge. To je naime najkomotnije, na ovaj je način najlaglje naći za svaku vreću zakrpnu.

Mi proti ovoj namisli najenergičnije prosvjedujemo. Ministarstvo je još nedavno putem svoga izaslanika sondiralo terrain u Zagrebu i našlo u savezu industrijalaca i novčanih zavoda najtoplji odziv, da se industrija u Bosni nacionalizuje. Od toga se vremena ministarstvo nije niti maknulo — dok sada na jednom — kao iz neba u rebra opažamo poluslužbenu sondu, sa posve drugom nakanom. Dužnost je ministarstva da nastavi započete pregovore, da izadje sa posve jasnom osnovom i sa konkretnim podatcima, a kada naši industrijalni i finansijski krugovi uvide, da se tu radi o jednoj ozbiljnoj stvari, onda će se naći i ljudi i kapitala — a to je sve, što nam treba.

To je ono, što smo imali, da primjetimo na članak „Riječi“, a i u buduće pripaziti ćemo, da nam se pod raznim firmama ne uvlače niti strani kapitali, a još manje strana poduzeća.

„Obzor“ od 28.XII. 1919. donaša pod naslovom **Naše šume** iz pera Dra. M. S. slijedeći članak:

U naše vrijeme dolaze opet šume do neobične vrijednosti u trgovini. Svi naši prijatelji i neprijatelji zavidno i pohlepleno na njih gledaju jer mi imamo šuma obilno i one čine u našoj mlađoj državi SHS. najveći kapital. Imade predjela, gdje je narodu šuma jedino dobro i gleda u nju kao u svoj jedini spas za život. Za to u šumskim stvarima valja biti osobito skrupolozan. Valja ih prepustiti ljudima čvrsta značaja i čiste savjesti. Do sada smo čuli dosta svakovrsnih afera sa šumama, u kojima smo izgubili milijone i milijone a naš je narod — gladovao. Stranac — kako se zvao da zvao — odnio mu je to ispred nosa.

Ne ćemo isticati historijsko mletačko haračenje šuma, od kojega nam osta primorje pusto i gladno nego ćemo uprijeti prstom u mnogobrojne afere stranaca sa našim imovnim općinama, na koje afere se je mnogi domorodni čovjek gnjušao i kliknuo: Kako se je tako što moglo dozvoliti, ta to je bar naše hrvatskō narodno autonomno !

Pa ipak se nije moglo ništa polučiti jer u nagodbenom madjarskom ropstvu svi stranci zvali se kako mu drago imali su proti Hrvatima zaklonište u Pešti a na Markovom trgu su svi kapaciteti pokleli pred Peštom. Naš svijet je u takovim aferama već unaprijed govorio ironično: Dakako, imovina će uspjeti proti Pešti! U što se zaludu mučite?! Naše imovne općine mogle su se istaknuti sa svojim dokazima kakomu drago, one su morale šutiti, kada vlada nije htjela, da se parbe, jer za svaku važniju stvar treba odobrenje vlade. Tako je dolazio do protoslavnosti gospodarstvenih imovnih odbora i vlade. Nar. volja nije došla do izražaja, a niti njegovo mater. pravo. Tako je ogulinska imovna općina imala veleprodaju „Krasnica“, u kojoj šumi vrijednoj 7 milijuna kruna — tada prije rata 1913. godine — dostala je sjeću za 2 milijuna 282 hiljade kruna peštanska tvrtka A. Spitz. Čim je šumarsko osoblje u nastalom svjetskom ratu mobilizovano i šume ostale bez nadzora, radila je tvrtka Spitz što je htjela i daleko preko ikakove dopuštene mogućnosti Imovno zastupstvo je jedva dočekalo povrat teško reklamovanih svojih šumara i odmah to uzelo na stručne izvide, pošto je narod sam upisivao svoje imovne odbornike na te golame štete. Imovno zastupstvo (gospodarstveni odbor) zaključilo je jednoglasno razriješenje ugovora, podiglo parnicu i uvelo sekvestar. Ali tvrtka bila jača. Imala je uza se vladu, koja nije htjela dati odobrenje za parnicu, a o razriješenju ugovora nije htjela ni čuti. Badava su bile sve argumentacije, badava se je dozvoljavalo i predlagalo, neka dodju stručnjaci bilo od kuda i neka izvide, što se je sve štete počinilo, vlada je nalagala nagodu.

Četiri puta je zastupstvo pod predsjedanjem Dane Tomljenovića, trgovca u Plaškom i predsjednika imovne općine vijećalo o toj nadi i konačno ju odbilo, od vlade ipak nije stiglo odobrenje zaključka niti dozvola za parbenje. Imovina me je izaslala kao zastupnika da izvidim svu stvar na vrelu kod vlade. Referent vladin, odlični stručnjak, pokojni Ante Kern, šumarski nadzornik kod vlade, izjavio mi je da je on stvar riješio tako, da je odobrio zaključak razriješenja. Državno nadodvjetništvo je dalo takodjer mnijenje u prilog imovine. Posjetio sam nadbiskupa Dra. Antu Bauera, kao posjednika biskupske šume pak je i on izrazio svoje mnijenje u prilog imovine. Jednako i grof Miroslav Kulmer, koji se je tužio na strance, da mu jednako šume uniše i da ne može naći kod vlade pomoći. Narodni zastupnici dr. Lorković i dr. Šurmin te mnogi drugi dali su isto suglasno mnijenje u prilog imovine. Nu odjelni predstojnik za narodno gospodarstvo pokojni Rauer i ban Mihalović izjavili su mi, da su oni na molbu tvrtke dali još peto ročište u Ogulinu za nagonu i od te zadane riječi da ne mogu istupiti, a ako ne sprije po peti puta nagoda, da će udovoljiti zahtjevu imovne općine ogulinske i odobriti zaključak razrgnuća. Na petom ročištu stigli u Ognlin izaslanici vlade izjavili su, da vlada ne da dozvole niti za proces niti za razvrsgnuće. Zastupstvo našlo se je u prekarnom položaju i sklopilo nagodu, u kojoj je tvrtka dala 1 milijun i 200.000 kruna više Razumije se, kada tvrtka ne bi osjećala svoju krivnju, da nebi dala ni

filira više. Ja sam odmah opazio, da je pri tom 4 milijuna narodnog novca otišlo niz vodu! To je bilo po mom tadanjem računu — nagoda je sklopljena 1. maja 1918. — nu kasnije sam opazio da je tu naš narod — šuma leži u Plaškom — igub o daleko više. Tvrta je prenesla taj ugovor na konzorcij zvan „Jugoslavenska šumska industrija d. d. u Zagrebu“. Dakle domaća tvrtka u novoj državi SHS. Mškar da imena lijepo zvuče, ipak je to tečevno društvo na korist pojedinaca osnovano pak se mora jednakost ostati kod prigovora: Zašto da se tko na grbači narodnoj bogati? Velika odgovornost leži na svima nama i dužnost bi bila tu svu aferu revidirati, bar sada kada je naša država slobodna.

Ja sam na javu iznio, kako je stvar tekla i kako je nagoda primljena. Ogulinska imovna općina ima tom nagodom sada efektivnoga gubitka 19 milijuna 996 kruna, jer su danas cijene na panju 81 K za jelovinu, 50 K za bukovinu, 114 K za javor.

Od kuda dolazi naš svijet da trpi tako ogromne gubitke ma bilo kome za volju? Može li se i smije li se takovo što dozvoliti? Neka promisle današnji odlučni krugovi. Očevidno je, da se takova šta ne može dozvoliti, te da se moraju revidirati i svi drugi ugovori, pa ne samo kod ogulinske imovne općine nego i kod drugih imovnih općina. Iстиčem to, da se ne bi reklo, da ja ovo govorim kao zastupnik ogulinske imovine pro domo.

Naše hrvatske imovne općine sačinjavaju 25% svih naših šuma u bivšoj kraljevini Hrvatskoj oписujući preko 620.000 jutara, te predstavljaju kolosalan narodni kapital. Tim šumama ravna naše stručno šumarsko osobje, koje je istina skupo, ali drukčije ne može biti. Ono je nužno i mi moramo na nj gledati sa velikom simpatijom, jer nam gornji primjer jasno kaže, što biva, kad se šumar odmakne od šume.

Postojale su kroz decenija javne tužbe, da se imovne pojedoše, da im sav prihodak iscrpljuje izdržavanje službenog aparata, dapače da se zadužuju, da su pasivne.

Kad je tome do sada bivalo tako, od sele nije više nužda da tako bude, jer prema današnjoj velikoj vrijednosti šuma naše imovine morale bi biti aktivne.

To pako nuka na reviziju svih ugovora sa raznim spekulantima o sjećenju šuma. Skupoča uprave je silno poskočila, a moramo uzeti, da je danomice sve veća. Uzmimo skočimice cijene raznog uredovnog materijala i raznih životnih namirnica stručnoga osoblja. Jedna olovka, koja je godine 1913 stajala 4 filira, stoji stoji sada 1 krunu; arak papira stajao je 1 filir, a sada 50 filira; jedne cipele 1913. stajale su 10 K, a sada 400 — 500 K; jedno odijelo 1913. stajalo je 100 K, a sada 3000 K; jedno svinjče za mast 1913. stajalo je 100 K, a sada 4000 K; bijelenje jedne prizemnice, kako su obično šumarije, stajalo je 1913. oko 40 K, a sada izmedju 600 i 700 K; Prema tome su troškovi uprave morali silno poskočiti. Zar da bi ove troškove nosio sam narod za volju svetinje ugovora? Kad su prilike toliko se rastegle te je skupoča izašla u neizmjernost, tada te prilike, koje ni jedan od paciscenata nije predviđao,

moraju biti podlogom, da se svi ugovori ukinu i nove dražbe raspisu. Taj zahtjev ima svoj moralni osnov u činjenici, da bi uprava imala pasti na teret u prvom redu upravo samim šumskim špekulantima.

Dr. M. S.

Na ovaj članak osvrnuo se Hrv. Drvotrzac u broju od 1. siječnja 1920. sa slijedećom opaskom:

Koliko nam je poznato, pregovaralo se u ovom predmetu vrlo mnogo i kada se je vlada Mihalovića na to odlučila, da u ovom predmetu zauzme negativno stanovište, tada su sigurno važni razlozi podupirali ovo držanje. Ne razumijemo uopšte, da se u tom pravcu može apelirati na vladu, da ona naredbenim putem ovakove odredbe izdaje jer ako bi vlada bila vlasna mijenjati kupoprodajne ugovore trgovaca sa šumovlasnicima, onda bi mogla i sve ostale kupoprodajne ugovore dokinuti — a što bi to značilo — to valjda ne treba razlagati. Neka bude naša javnost o tom uvjerenja, da se je g. ban prije, nego je izdao tnu odluku, sigurno informirao kod prvih naših pravnika, koji su mjerodavni kod tumačenja ugovora, i ono, što je ban odlučio, sigurno da je u skladu sa postojećima zakonima.

Posve drugi slučaj nastaje, kada bi se interesenti obratili na Narodno Predstavništvo, da se odnosni zakoni promijene u korist prodavaoca. Tek na taj način može doći u obzir veliki gubitak, kojega šumovlasnici imadu uslijed padanja vrijednosti krune. Zakon može samo Narodno Predstavništvo mijenjati, odnosno Ministarski Savjet, sa uredbama, koje nose moć zakona pa prema tomu nije vlada niti bila vlasna, da odnosne ugovore dokida.

Preporučujemo međutim šumovlasnicima, jer konačno se mora priznati da je njihova stvar pravedna, da stvore sporazum sa kupcima, koji će po svojoj prilici pristati, da povise kupovninu. To je redoviti put, ali nijedan sud, nijedna vlada ne mogu i ne smiju kupoprodajne ugovore mijenjati ili dokidati.

Opaska uredništva: Često se šumoposjednici tuže, da se tvrtke kod izradbe robe ne drže u običajene izradbe za vrijeme sklapanja ugovora. To se pokazalo u povećanoj mjeri za vrijeme rata. Pojedine tvrdke se ne zadovoljavaju kolosalnom dobiti, koju crpe iz sretnog slučaja, da su šume kupile prije objave rata po 20 — 40 K. m³, nego iz gramženja za obogaćenjem, što no riječ preko noći, i na komotan način, povređuju ugovore i izvažaju iz šume i ono što nisu kupile. Računaju na ukočeno birokratko uredovanje općina, koje su u većini slučajeva radi toga gotovo nemoće proti ovakovim poduzećima i spekulantima. No ovakovi trgovci samo škode ostalim šumskim solidnim trgovcima, jer se radi takovih slučajeva šumovlasnici već danas moraju odlučno baviti namisli, da sami u vlastitoj režiji, a na skroz trgovačkom temelju izrađuju svoje šume.

Ministarstvo trgovine ne preuzimlje bukove podvlake za naše željeznice.

Rádi pomanjkanja materijala za impregniranje izdalo je ministarstvo odredbu, da se bukove podvale neće više preuzimati za naše željeznice.

Uspjeh dražbe.

Kod 2. veljače 1920. obdržavane dražbe 1999 komada hrastovih stabala u mjeru Mrsunja, udaljenom 2 km. od željezničke stanice dostala je tu šumu Hrvatska Eskomptna banka za svotu od 2917.000 kruna. Srednje stablo ima 69 cm. prsnog promjera i 26 cm duljine. Prema procjeni ima šuma 2777 m^3 trupaca I. vrsti i 3265 m^3 trupaca II. vrsti. Pošto dostalac ima imovnoj općini besplatno od ovršaka izraditi i složiti 8000 prost m. ogrijeva, bila bi dostalna svota za 1 m^3 trupaca I. vrsti 680 K. a trupaca II. vrsti 360 K.

U Spessartu plaćala se mjesecu studenom 1919. hrastovina u šumi 1400 — 1600 maraka po m^3 .

Prosvjeta.

Privremena naredba ministarstva šuma i rudnika od 22. listopada 1919. br. 15. 462 o polaganju šumarskog državnog ispita za samostalno vođenje šumskog gospodarstva.

§ 1.

Da se kandidat može priupustiti k ispitu, ima dokazati:

a) da je položio ispit zrelosti na kojoj višoj gimnaziji, realci ili realnoj gimnaziji;

b) da je kao redoviti slušač svršio nauke na sveučilištu kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca u Zagrebu ili na kojoj drugoj višokoj šumarskoj školi, te položio iz tih nauka sve propisane teoretske ispite, naročito iz svih onih predmeta, iz kojih se polažu teoretski ispići na sveučilištu kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca u Zagrebu;

c) da je nakon svršenih šumarskih nauka barem jednu potpunu godinu bio u praktičnoj šumarskoj službi kod njega uredjenoga šumskog gospodarstva, izim u slučaju, ako je uslijed mobilizacije bio zapriječen, da svoju službu nastupi;

d) da je o svim stručnim poslovima, kojima se je bavio i koje je vido za vrijeme praktične službe, samostalno sastavio vlastitim nazorima povraćeni strukovni opis, koji ima biti providjen potvrđnom zaporkom kandidatovog prepostavljenog šumarskog urednika.

§ 2.

Kandidat ima svoju propisno biljegovanu i obloženu molbenicu za dozvolu polaganja ispita podnijeti i to u javnoj službi stoeći putem svoje predpostavljene oblasti odnosno ureda, a ostali putem nadležne političke oblasti (kr. kotarska oblast, gradsko poglavarstvo) do dana, koji će se oglasiti putem službenih novina.

O podjeljenju dozvole za polaganje ispita odlučit će šumarski odsjek ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu, koji će o tom obavijestiti koliko predsjednika ispitnog povjerenstva (odnosno zamjenika) uz dodatak obloženih molbenica dotičnih kandidata, toli i svakog pojedinog kandidata.

Molbenici svojoj imadu priložiti:

1. krsni ili rodni list;
2. svjedodžbu neporočnosti izdanu po nadležnoj političkoj oblasti;
3. kratki opis života, a navlastito tečaj svoga obrazovanja;
4. svjedodžbe o prednaobrazbi zahtjevanoj prema § 1. točka a) i b) o. n.;
5. svjedodžbu o šumarskoj praktičnoj službi § 1. toč. c) o. n.;
6. strukovni opis prema § 1. točka d) o. n.

§ 3.

Ispit se obržava svake jeseni u Zagrebu u prostorijama i u roku, koji će se šest nedelja prije početka ispita oglasiti dati u službenim novinama.

§ 4.

Predsjetnika ispita, njegovog zamjenika kao i 12 ispitnih povjerenika imenuje ministar šuma i rudnika između šumarskih stručnjaka, namještenih u šumarskoj službi, po saslušanju hrv. šumarskog društva za poslovno vrijeme od 1 godine.

§ 5.

Ispitno se povjerenstvo sastoji od predsjednika (odnosno njegovog zamjenika) i četvorice ispitnih povjerenika, koje će potonje pozvati šumarski odsjek ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu između imenovih ispitnih povjerenika (§ 4. o. n.) i to za svaku pojedinu skupinu ispitnih predmeta po jednoga.

Jednomo od ispitnih povjerenika povjerit će predsjednik poslove perovodje.

Ispitno se povjerenstvo ima sastati jedan dan prije ispita da uz mogne pregledati i ocijeniti strukovne opise kandidata § 1. toč. d) o. n.).

§ 6.

Predsjenik upravlja cijelim ispitnim poslovanjem, te ima pravo, da ispituje iz svih predmeta i da u slučajevima navedenim u § 15. o. n. sudjeluje kod klasifikacije.

Pojedini ispitni povjerenik ima ispitivati samo iz one skupine predmeta za koju je opredijeljen. Čla ispitnog povjerenstva, koji je u blizom srodstvu s kandidatom, ne može kod ispita sudjelovati.

§ 7.

Ispit se počinje svaki dan u $\frac{1}{2},9$ sati u jutro. Prva dva dana održava se pismeni ispit, a zatim slijedi usmeni ispit, koji se drži djelomično u ispitnim prostorijama, a djelomično u šumi.

§ 8.

Kako kod pismenoga, tako i kod usmenoga ispita ima se kandidat ispitati, da li teoretičko znanje u šumarskom poslovanju znade praktično upotrebiti.

§ 9.

Predmeti ispita jesu :

I. Skupina.

1. Uzgajanje šuma u raznim okretnim slučajevima.
2. Iskorišćivanje šuma, te uporaba i unovčavanje raznih šumskih proizvoda.
3. Čuvanje i zaštita šuma protiv štetnog upliva od strane raznih životinja, bilina i atmosferskih pojava.

II. Skupina.

1. Izmjera i mapiranje šumskih površina;
2. praktična dendometrija i računanje vrijednosti raznih šumskih objekata;
3. ustanovljenje šumskoga prihoda i uredjivanje šumskoga gospodarstva.

III. Skupina.

1. Izvadjanje cesto i vodo-gradnja, te geodetskih i ostalih predradnja, koje su u tu svrhu potrebite.
2. Gradnja šumskih željeznica i ostalih šumskih prometila, izvadjanje predradnja i dalje provadjanje tih gradnja.
3. Izvedba raznih zadataka iz zgradarstva, u koliko je to za šumskog tehničara od potrebe.

IV. skupina.

1. Obrana šuma od protupravnih napadaja sa strane čovjeka šumski i lovni zakoni, zatim najvažnije ustanove iz privatnog, upravnog i kaznenog zakona, u koliko se odnese na šumarstvo i lovstvo.
2. Propisi o pravima i dužnostima šumsko-upravnog i čuvarskog osoblja, te važnija načela o organizaciji političkih i sudbenih oblasti u kraljevstvu Srba Hrvata i Slovenaca.
3. Šumarska praktična uprava i organizacija šumarske službe u kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

§ 10.

Ministar šuma i rudnika dostavit će predsjedniku ispita primjerenoj broj propisno zapečaćenih pitanja za pismeni ispit, sastavljenih i predloženih po profesorima šumarstva na univerzi zagrebačkoj i hrv. šumarskom društvu.

Na temelju tih pitanja, koja predsjednik u prisutnosti ispitnih povjerenika otvara, ustanavljuje ispitno povjerenstvo većinom glasova tri pitanja, koja se imaju dati kandidatima za svaki dan, tako da se od svih šest pitanja barem po jedno pitanje odnosi na svaku skupinu predmeta navedenih u § 9. o. n.

Pri izradi pismenih pitanja ne smiju se kandidati služiti drugim pomagalima, zakonima i skrižaljkama, nego onima, koje im povjerenstvo stavi na raspoloženje i upotrebu dozvoli.

Za vrijeme pismenoga ispita imaju se kandidati neprestano strogo nadzirati po dvojici ispitnih povjerenika.

Čim je kandidat na koje pitanje odgovor izradio, ima odmah predati pismeni sastavak (koncept eventualno i čistopis) ispitnom povjerenstvu.

Pismeni ispit traje svaki dan najdulje 10 sati. Po izminuću toga vremena imadu kandidati izradke predati, ako su i nedovršeni.

§ 11.

Dan iza pismenog ispita imadu ispitni povjerenici pregledati i ocijeniti pismene sastavke.

§ 12.

Usmeni ispit u šumi ima se obdržavati na mjestu, što će ga opredijeliti predsjednik, a za sve kandidate zajedno ne ima trajati dulje od jednoga dana.

Pri tom imadu kandidati dokazati, koliko poznaju šumske biline i njihove značajne osebine, te tako prosudjuju stojbinske i sastojinske odnošaje, zatim kako i s kojom okretnošću razumiju riješavati zadatke o sadanji šuma i uzgoju biljka u biljevištima i rasadnjacima, o iskolčivanju kod provadjanja sjećina, o procjeni i ustanovljenju drvnih gromada, o izradi i pohrani šumskih proizvoda, o predrađnjama za sastavak gospodarstvenih osnova, za izvadnje šumskih puteva i slično, te konačno u koliko poznaju po šume i lov kako korisne, tako i štetne životinje.

§ 13.

Usmeni ispit u ispitnim prostorijama jest javan, a ne traje dulje od 8 sati dnevno.

Kandidati polažu u pravilu ispit alfabetskim redom, u koliko predsjednik inače ne odredi, a imadu se svaki dan ispitati četvorica iz svih predmeta, navedenih u § 9. o. n.

Ispit jednog kandidata ne smije trajat manje od $1\frac{1}{2}$ sata, a niti duže od 2 sata.

Ispitivati se ima redom po skupinama označenim u § 9. o. n.

§ 14.

Ispitni povjerenici imadu tačajem pismenoga i usmenoga ispita voditi nužne bilješke za svakoga kandidata iz svakoga predmeta napose, na temelju kojih će iza dovršenog ispita moći povjerenici ocijeniti uspjeh kandidatovog ispita.

Ocijeni kandidata odlučuju ispitni povjerenici većinom glasova, a ako se ne poluči većina, odlučuje glas prepsjednikov.

Kao ocjene imaju služiti sposoban (s odlikom, jednoglasno ili većinom glasova u brojkama 1, 2, 3) za samostalno vodjenje šumskoga gospodarstva. Kod ocjenjivanja kandidata ima se uzeti obzir na položene teoretske ispite na visokoj šumarskoj školi.

§ 15.

Kandidatu, koji nije polučio na ispitu dovoljan uspjeh, ima da se dozvoli ponovno polaganje ispita.

§ 16.

Ocjena pojedinog kandidata i stvaranje zaključaka o uspjehu ispita obavlja se u tajnoj sjednici, te ako je moguće imaju se još na zadnji dan ispita kako uspjeh ispita tako i zaključci povjerenstva u ispitnim prostorijama javno proglašiti.

§ 17.

Onim kandidatima, koji su ispit s uspjehom položili, ima se izdati propisno biljegovana (sa 5 K) svjedodžba po priležećem obrazcu A) potpisana po predsjedniku i ispitnim povjerenicima, te providjena pečatom šumarskog odsjeka ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu.

§ 18.

Ponavljanje dopušteno je najviše dva puta i to u redovitom ispitnom roku za koji kandidat prema § 2. o. n. pravodobno svoju molbu podnijeti ima.

Polaganje ponovnog ispita ne ima se u svjedodžbi iskazati.

§ 19.

O čitavom tečaju ima se sastaviti zapisnik prema obrazcu B), koji se zapisnik po predsjedniku ispita s izvještajem ima predložiti šumarskom odsjeku ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu.

§ 20.

Svaki kandidat ima da se prije početka ispita iskaže sa dozvolom za polaganje ispita te potvrdom da je u ime ispitne pristojbe položio 100 K (stotinu K) na ruku predsjednika ispitnog povjerenstva.

Kandidat nema pravo na povratak plaćene pristojbe.

Uplaćene pristojbe dijele članovi ispitnog povjerenstva među sobom na jednakе djelove.

Član ispitnog povjerenstva, koji stalno boravi izvan Zagreba, ima pravo da zaračuna putne troškove i dnevnice naročito za putovanje iz svoga stalnoga sjedišta u Zagreb i natrag, te iz Zagreba do mjesta, gdje će se ispit u šumi obdržavati i natrag u Zagreb. U koliko isti ne bi bili pokriti sa primljrenom ispitnom pristojbom, zaračunava svaki ispitni povjerenik putne troškove prema propisima, valjanim za činovnike VII. plaćevnog razreda i dnevnice od 100 K dnevno.

Račun o putnom trošku i dnevnicama ima dotični član ispitnog povjerenstva prema postojećim propisima sastaviti, te po predsjedniku potvrđen predložiti šumarskom odsjeku ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu na obredjenje.

Primljena pristojba ima se zaračunati u putnom računu kao primljeni predujam.

§ 21.

O šumarskim stručnjacima, koji služe u kraljevstvu Srba, Hrvata i Slovenaca, a položili su slični ispit u inozemstvu, te imadu pred-

uvjeti označene u § 1. o n. odlučuje šumarski odsjek ministarstva šuma i rudnika od slučaja do slučaja, da li se dotični ispit ima smatrati ravnopravnim ispitom, koji je propisan ovom naredbom ili će se imati podvrći polaganju ispita opredijeljenog po ovđoj naredbi.

§ 22.

Naredba kr. hrv.-slav.-dalm. zemeljske vlade, odjela za unutarnje poslove, od 20. lipnja 1907. broj 17.010 u pogledu državnog ispitom za samostalno vodjenje šumskog gospodarstva, stavlja se ovim izvan snage.

Državni ispit u Sarajevu. Ministar šuma i ruda dozvolio je naredbom od 30. XI. 1919. br. 18.582 da se državni ispit prema gornjoj naredbi može održati radi troškova i kod šumskog odsjeka zemaljsko vlade u Sarajevu, te je 22. siječnja 1920. tamo ispit i održan. O uspjehu ćemo u drugom broju izvestiti.

Državni ispit Zagrebu. Kod šumarskog odsjeka ministarstva šuma i rudnika u Zagrebu održat će se državni ispit prema oglasu (natječaju?) u Nar. Novinama od 3. I. 1920 dne 15. i slijedećih dana mjesecu ožujka 1920.

Nove knjige. *Der Waldbau* od Dr. Antona Bühlera, prof. na sveučilištu u Tübingenu i predstojnika württemberške šumarske pokušne postaje. 1918. I. svezak 662 stranice 18.50 M. Gradivo prvog sveska je razdjeljeno ovako:

46 stranica govori o prirodnim i narodno gospodarskim odnošajima i njihovom uticaju na šumsko gospodarstvo.

22 stranice o vrstima drveća.

143 stranice o klimi

45 stranica o položaju tla.

177 stranica o tlu.

179 strani a o glavnim uzgojnim svojstvima drveća.

50 stranica o gospodarskim temeljima u uzgoju šuma.

Die Forstliche Statik, od Dr. H. Martina. Drugo izdanje. Berlin 1918. 17.60 M.

Moderne Forstwirtschaft od Ing. Augusta Kubelke 1918. 13.20 Kruna.

Die Stellung der Forstwissenschaft im Hochschulwesen, od dr. Heinrich Vater, Berlin 1918. Posebni otisak iz Tharandter Forstliches Jahrbuch 1918. svezak 5.

Jugoslavenska pčela, glasilo „Centralnog pčelarskog društva“ u Zagrebu počela je izlaziti ove godine. Članovi dobivaju glasilo besplatno, a za nečlanove godišnja predplata 25 kruna.

Razne vijesti.

Uredništvo Šumarskog lista i Lug. vjesnika preuzele su za god. 1926. profesori šumarstva Dr. Andrija Petračić, Dr. Duro Nenadić i Dr. Antun Levaković. Prvi, drugi i treći broj izlaze u trobroju

sa zakašnjenjem radi dugotrajnog štrajka u tiskarama. Molimo gospodu Šumare diljem cijele Jugoslavije, za suradnju, kako bi list bio pravo ogledalo duševnog rada na polju šumarstva cijele Jugoslavije.

Honoriranje članka. Za članke (rasprave) i ine sastavke (vijesti i crtice) u Šumar. listu i Lug. vijesniku plaća se u ime konora po jednoj stranici:

- a) za izvorne sastavke 15 K.
- b) za prevode 9 K.
- c) za prepisane stvari 5 K

d) za kombinovane članke plaćat će se 12 odnosno 7 K., a na članke osobite vrijednosti doplatit će se po društvenoj upravi na predlog uredništva posebna nagrada.

Ogrijevni deputat za hrvatske zemaljske šumare. Ministar za šume i rudnike dozvolio je, da se kao i svim ostalim šumarima u državnoj službi daje ili isplaćuje odšteta za deputatno ogrijevno drvo i zemljiste.

Broj. 6485 — 1919

Oglas.

U smislu naredjenja ministarstva šuma i rudnika od II. decembra 1919. broj 20.424 ne smije preduzimač (poduzetnik) za palenje kreča da započne sa palenjem krečane, prije dok se od strane nadležnog državnog šumarskog organa komisionalno neutvrdi, da je kod dotične krečane priredjen toliki kvantum gorivog materijala (drva ili ugljena) koji će biti potpuno dovoljan, da se dotična krečana (vapnenica) može da ispali, te da je sav gorivni materijal kao i kamen nabavljen legalnim putem. Za pojedinu vrst vapnenice (krečane) ima da se prema kubičnoj sadržini propiše potrebna količina gorivog materijala.

Podjedno se određuje, da se kamen za kreč (vapno), može kopati samo na onim mestima, koja su u tu svrhu oblasnim putem odredjena, tako da se stane na put samovlasnom raskopanju kulturnog zemljista.

U Zagrebu, dne 31. prosinca 1919.

Predstojnik šumarskog odsjeka
Ministarstva šuma i rudnika

Oglas.

Predmet: Razdioba biljaka iz zemaljskog biljevišta.

U donjem ogledu označene su biljke, koje će se besplatno dijeliti iz zemaljskog biljevišta u Crikvenici odnosno onog u Senju.

Tекући број	Врст biljaka	Старост biljaka u годинама	Број biljaka koja će se dijeliti iz biljevišta u		UKUPNO
			Crikvenici	Senju	
1.	Crni bor	2	403.380	11.300	414.680
		3	38.500	277.000	315.500
		4	—	188.000	—
2.	Smreka	2	138.000	—	138.000
		3	—	24.000	24.000
		5	—	60.000	60.000
3.	Jelva	3	—	1.500	1.500
		4	—	2.000	2.000
4.	Ariž	4	—	1.000	1.000
5.	Crni jasen	2	—	7.300	7.300
6.	Amerikan. jasen	1	—	7.000	7.000
7.	Bagrem	1	26.000	—	26.000
		2	31.100	—	31.100
			Sveukupno . . .		1.028.080

Oni, koji na te biljke reflektiraju, neka svoje molbe uprave izravno na kr. kotarsku oblast u Crikvenici.

U molbi treba naznačiti vrst i broj biljaka, te kojim načinom i na koju postaju žele, da im se biljke odpreme.

SADRŽAJ.

	Strana
Marino Conte de Bona - Bunić (Prigodom njegovog umirovljenja)	1—2
Moja tetivnica. Piše B. Hajek, šumarnik	2—7
Odgovor na „ispravak“ mojih formula u raspravi „O zaokruživanju promjerâ“. Napisao prof. dr Antun Levaković	7—9
K članku „Moja tetivnica“. Napisao dr. A. Levaković	9—14
Suma i šuma. Napisao A. Leustek, šumar grada Zagreba	15—18
Oznaka meda okružja na načrtima. Priopćio B. Hajek	18
Iskorišćivanje većih šumskih kompleksa pri provedbi agrarne reforme. Sastavio A. Jovanovac, kr. šum. savjetnik	18—25
Osobne vijesti: Novi ministar šuma i rudnika. — Imenovanja. — Pre-mještajna. — Prvi profesori na gospodarsko-šumarskom fakultetu sveučilišta SHS. u Zagrebu. — Umirovljenje.	25—30
Društvene vijesti: Društveni oglas. — Dar Pripomoćnoj Köröskenijevoj zakladi. — Dar Literarnoj Borošićevoj zakladi. — Stari utemeljiteljni članvi. — Prvi utemeljiteljni članovi u g. 1920. — Zapisnik odborske sjednice hrvatskog šumarskog društva održane 26. listopada 1919. — Zapisnik o odborskoj sjednici hrvatskog šumarskog društva, održanoj 20. prosinca 1919.	39—40
Stalische vijesti: Važniji članci o našem šumarstvu u drugim časopisima.	40—48
Uspjeh dražbe	49
Prosvjjeta: Privremena naredba. — Državni ispit u Sarajevu. — Državni ispit u Zagrebu. — Nove knjige	40—54
Razne vijesti: Obznanu uredništva. — Honoriranje članka. — Ogrijevni deputat za hrvatske zemaljake šumare	54—55
Oglaši	55—56

Sadržaj „Lug. Vjesnika.“

Bilinstvo za šumarsko pomoćno osoblje. Sastavio šumarnik Oskar Agić. — Unapredujmo lugarski stalež. Piše Dr. Petračić. — Razne vijesti: Predstavka ministarstvu. — Kada se je krumpir u Europi počeo uzgajati? — Dubrenje voćaka. — Zaključni račun lugarske mirovinske zaklade sbara službenika imovne općine križevačke u Bjelovaru 1919. — Jugoslavenski šumarsko-lovački kalendar.

NOVOSTI
POPRAVCI
STRELIVO

I. B. TVORNIČKO DRUŠTVO ORUŽJA
„P. WERNIG“
BÓROVLJE (FERLACH) KORUŠKA.

Hrvatski cijenici dopisivanje.

Jugoslavenski šumarsko-lovački kalendar za g. 1920.

zbog štrajka u zagrebačkim tiskarama nije mogao u pravo vrijeme izaći Za god. 1921 izaći će kalendar još ovog ljeta, pa će biti dostavljen svim onima, koji su naručili kalendar za g. 1920.

Oglas.

Šumarski list nije mogao ove godine do sada izaći radi štrajka u Zagrebačkim tiskarama. Zato je izašao u trobroju.

Od sada će list po mogućnosti izlaziti mjesečno

Uredništvo.

Šumara

sa propisanom kvalifikacijom traži za što skoriji nastup službe

Vlastelinstvo

Stjepana grofa Ereödy-a,

Jastrebarsko.